

Delictes Juvenils: Anàlisi de la col·lecció especialitzada en novel·la
negra juvenil de l'editorial Llibres del Delicte

Alumna: Núria Pellicé i Torras

Treball Final de Grau de Llengua i literatura catalanes
Universitat Oberta de Catalunya
Registre d'Avaluació contínua - 11 de juny de 2023 – Segon
semestre

Director: Mariona Masgrau Juanola

Aquest treball està sota una llicència de Creative Commons Reoneixement-NoComercial-SenseObraDerivada 3.0 Espanya (CC BY-NC-ND 3.0 ES)

Agraïments

Vull mostrar la meva gratitud a tots i totes els que han fet que aquest treball sigui possible. Per una banda, a la directora de la Biblioteca Montbau – Albert Pérez Baró, Cànida Rubín, per l'estona que m'ha dedicat els dies que l'he visitada i pels bons consells bibliogràfics que han fet que aquest treball hagi crescut fins a poder-lo entregar.

També vull agrair el temps dedicat i la predisposició a voler participar del treball a l'editor de Delictes Juvenils, Marc Moreno, qui em va acollir molt amablement de seguida que m'hi vaig posar en contacte i va respondre a les preguntes que li feia, fins i tot ampliant la informació que li demanava. La seva contribució ha estat clau per la bona execució del treball.

A més, vull agrair a la propietària de la Llibreria l'Altell de Banyoles, Irene Tortós-Sala, per haver-me convidat al seu club de lectura juvenil i haver proposat un dels llibres de la col·lecció Delictes Juvenils als joves del seu grup per tal de comentar-lo i deixar-me dinamitzar-ho amb la seva valuosa ajuda.

Per acabar, vull agrair a la tutora del treball, Mariona Masgrau, l'acompanyament amable i constant que he rebut al llarg de les assignatures del TFG i per la predisposició sempre a trobar temps per assessorar-me i acompanyar-me durant tot el procés.

M'agradaria dedicar el treball a tots i totes els i les professionals del sector literari de Catalunya que contribueixen en millorar i fer créixer cada cop més el gruix de la literatura catalana d'una manera constant i qualitativa. Enhorabona.

Aquest treball m'ha acostat a tota aquesta feina i m'ha ajudat a comprendre el valor de la seva tasca.

Resum

Aquest treball analitza les característiques de la novel·la negra juvenil en català centrant-se en Delictes Juvenils, una col·lecció de nou títols iniciada el 2020. L'editorial a la qual pertany és Llibres del Delicte.

Els objectius del treball són esbrinar les característiques d'aquest gènere literari i com es concreten en aquesta col·lecció juvenil. També s'analitza la recepció: què valoren els joves d'aquest gènere. El treball parteix de la hipòtesi que no s'està donant resposta editorial als interessos lectors dels joves d'avui dia i el gènere negre és una d'aquestes mancances editorials.

La recerca s'ha fet a partir de la fonamentació teòrica sobre el gènere negre, l'entrevista a experts, la lectura i anàlisi de totes les obres de la col·lecció i una anàlisi a les impressions que ha compartit una mostra representativa del públic potencial, els joves lectors.

La recerca apunta que el gènere negre té unes característiques diferencials que són susceptibles de captar nous lectors, i la col·lecció Delictes Juvenils reuneix molts d'aquests trets.

Paraules clau: literatura, negra, foment de la lectura, literatura infantil i juvenil, edició, col·leccions juvenils

Índex:

1. Introducció.....	5
1.1 Context actual. Literatura i joves	6
2. Literatura juvenil negra	10
2.1 La creació literària. El suspens i el misteri.....	11
2.2 El gènere de novel·la negra i les seves característiques	12
2.3 Biblioteques especialitzades	14
2.4. Altres recursos de difusió de la novel·la negra (Wattpad)	16
3. L'editorial Llibres del Delicte i la col·lecció Delictes Juvenils	18
3.1 Valors de la col·lecció i objectius	18
3.2 La col·lecció Delictes Juvenils. Línies de treball i metodologia emprada	19
3.3 Els títols de la col·lecció	21
3.4 Metodologia de recerca	24
4. L'anàlisi interpretativa de les obres literàries de la col·lecció Delictes Juvenils	27
4.1 Autories.....	27
4.2 Estructura externa	27
4.3. Punt de vista narratiu i personatges.....	28
4.4 Trames i punts de gir	29
5. La recepció literària per part del públic juvenil: <i>Cartes a Shakespeare</i>	32
Conclusions	34
Bibliografia:.....	36
Annex 1: Preguntes de les diferents entrevistes	38
<i>Entrevista a l'editor de llibres del delicte</i>	38
<i>Entrevista Biblioteca Montbau – Albert López Baró</i>	40
Annex 2: Club de lectura juvenil.....	43

1. Introducció

El gènere negre sempre ha estat un dels meus predilectes, de fet, és el que em va introduir a la literatura i, més tard, a estudiar-la. No obstant això, la raó principal de fer aquest treball aquest assumpte no és només el meu interès personal, sinó el fet que durant molt temps ha estat considerat un gènere inferior als altres i ara, en canvi, sembla que ha guanyat un cert prestigi.

Quan donava voltes sobre quin tema tractar en el meu treball de final de grau, vaig parlar amb bibliotecaris de diversos pobles i quasi tots coincidien en dir-me que els adolescents no llegien res més que manga, però que tampoc no existien gaires col·leccions de novel·la negra juvenil. De fet, em van explicar que existia un buit d'oferta literària força gran en l'etapa de 15 a 18 anys, ja que, es considera que els adolescents d'aquesta franja d'edat que volen llegir ja ho fan en novel·les d'adults o bé recorren a les de l'etapa d'edat anterior (11 a 15).

Així doncs, la curiositat va néixer per explorar aquest buit d'oferta literària i en voler descobrir quines propostes hi havia latents i analitzar si aquestes propostes eren suficients segons el públic a on s'havien dirigit.

Els adolescents i la lectura, doncs, és un tema que es repeteix sovint en els diferents debats pedagògics. Hem trobat estadístiques que exposen que els joves d'avui dia no són lectors habituals i que la causa són les pantalles, que els han robat l'atenció. Per altra banda, sembla que estem a l'època daurada del gènere negre arreu del món i a Catalunya també, un gènere que sempre ha existit, però que no sempre ha gaudit del mateix prestigi que ara.

Com dèiem, partint de la hipòtesi que no s'està responent la demanda literària dels joves, ens proposem analitzar els trets narratius de la col·lecció Delictes Juvenils de l'editorial Llibres del delictes. Aquesta col·lecció és nascuda després de la pandèmia de la covid-19, l'any 2020, produïda exclusivament en català, i que en qüestió de tres anys ha demostrat ser molt activa i popular entre els joves.

La metodologia per aquesta recerca és eclèctica i consta de diverses fases. En primer lloc, s'ha cercat bibliografia sobre el gènere en biblioteques especialitzades per a construir un marc teòric sòlid i, a més, s'han entrevistat experts del món editorial literari juvenil que ens han parlat sobre l'estat de la literatura negra juvenil a Catalunya. Paral·lelament, s'ha fet una lectura dels títols de la col·lecció i se n'han recollit les dades necessàries per a fer la posterior anàlisi exhaustiva de les novel·les i poder extreure conclusions sobre les seves característiques narratològiques. Finalment, s'ha dinamitzat un club de lectura juvenil per tal de comprovar la recepció de la lectura per part dels lectors del públic diària.

Primerament, s'exposa amb estadístiques la relació dels joves amb la literatura, després de la irrupció de la tecnologia, amb el suport dels treballs de Portell i Ruiz (2019), Lluch (2010) i Barbero (2010). En segon terme, es fa un estat de la qüestió del gènere negre actualment i quins són els seus trets principals, aquesta informació s'ha extret dels

articles del web Llibres del delict (2014). Cancelas (2008) dona un l'enfocament clau sobre els trets de la literatura negra juvenil.

Per aportar una visió de narratologia rellevant al treball ha calgut consultar manuals relatius a la creació literària. Per a analitzar el factor del misteri i el suspens, ens hem basat en la Poètica d'Aristòtil (2004), en les teories de l'Escola Americana (Harris, 2003), en el manual de creació literària de Lodge (1998). I, finalment, per captar les característiques del gènere negre actuals ens hem basat en el llibre d'entrevistes que Villalonga (2013) fa als diferents autors de novel·la negra del nostre país.

Posteriorment, es presenta la col·lecció on s'analitzen els trets narratius propis del gènere negre i juvenil que apareixen a la lectura. L'últim apartat del treball exposa les conclusions a les quals van arribar els joves lectors de club de lectura sobre la novel·la de la col·lecció escollida i s'analitza tenint en compte els aspectes teòrics.

1. 1 Context actual. Literatura i joves

L'autèntic motor de la realització d'aquest treball ha estat la dificultat de trobar un corpus literari juvenil ben valorat pels seus lectors. Potser per una falsa vivència personal, sempre vaig pensar que el gènere negre, que és el que em va introduir a la literatura, també servia per a introduir altres joves que encara no estan acostumats a portar sempre un llibre sota el braç. Potser perquè les trames d'aquest gènere estan especialment dissenyades per a mantenir el lector atrapat en els seus interrogants fins al final, o potser perquè durant tota la història policíaca es respira un ambient tenebrós que ens allunya de la realitat.

No obstant això, fent visites a les biblioteques, em vaig adonar que el gènere que més agrada als joves de Catalunya és el manga japonès o la novel·la romàntica. Altres gèneres ben rebuts són les biografies, autobiografies i assaigs de personatges públics. Això sense comptar amb altres suports culturals com són la revista o el contingut en línia. I, així i tot, els experts creuen que la situació dels hàbits lectors és preocupant, per la poca quantitat de lectors joves que hi ha.

El darrer estudi sobre la lectura i l'hàbit lector a Espanya és del 2017 i indica que els joves entre 14 i 24 anys són el grup de població més lector, però se n'observa el seu abandonament entre la població de 25 a 34 anys. De fet, des de 2012, els lectors majors de catorze anys componen un 65,8% de la població, per sota la mitjana europea, que està lleugerament per sobre. Tanmateix, cal destacar que la pràctica totalitat dels adolescents lectors (15-18) llegeix algun tipus de contingut digital (95,4%) i un 34% llegeix llibres en format digital (Portell & Ruiz, Lectura i adolescents, 2019).

Potser el focus l'hem de posar en els mitjans com la televisió i internet, que són els que marquen tendència. És a dir, exerceixen una influència sobre els joves i també, sobre el que és moda i el que no i, dins aquests paràmetres, la lectura no deixa de ser un acte residual i fora de la tendència actual (Llibres del delict., 2015). En la nostra societat no

es dona la mateixa importància a la lectura que a la moda, la música o altres sectors de la constel·lació cultural (Portell i Ruiz, 2019:47).

A més, com hem dit, s'ha de tenir en compte que els formats de la lectura han canviat, des del que és lineal, com era el llibre, al que és circular, com els mòbils o internet, així com els discursos narratius o audiovisuals, que també passen de la linealitat a la circularitat intranscendent (Lluch, et al., 2010, p. 8).

No obstant això, segons Barbero (2010:45), la crisi de la no-lectura entre joves no es deu només a l'atracció per les noves tecnologies, malgrat que sigui el que creu l'escola convencional, la qual, amb aquesta creença, s'estalvia de plantejar-se la gran reorganització que travessa el món dels llenguatges i les escriptures. Això provoca una gran transformació dels formats de lectura que obliga a contemplar la pluralitat i heterogeneïtat de textos, relats i escriptures (orals, visuals, musicals, audiovisuals, digitals) que avui en dia circulen i que estan a l'abast dels joves. Segons l'autor (2010:45), la no acceptació de la tecnologia per part de l'escola ocasiona una bretxa cada dia més profunda entre la cultura dels joves i aquella des de la qual ensenyen els seus mestres.

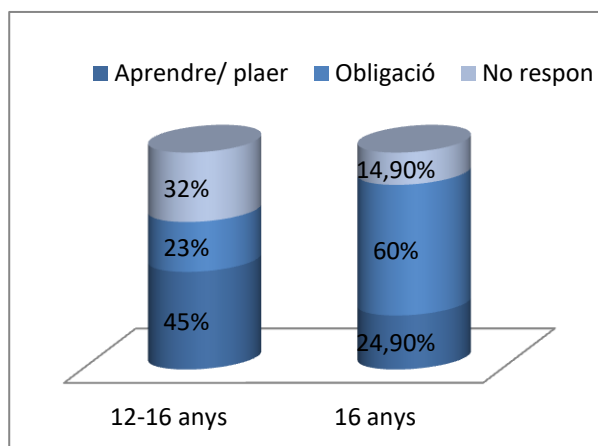
No hem d'oblidar, tanmateix, que els joves als quals van dirigides les obres literàries són considerats la *generació Z* que correspon als nascuts a mitjan noranta fins al 2010, els quals troben en les tecnologies i les xarxes socials un espai propi i un mirall on representar-se. Són una comunitat en xarxa i, segons Portell i Ruiz (2019) són una generació que donen poca importància als estudis, sobretot si tenim en compte que són fills d'una crisi econòmica. Posteriorment, però, també pertanyent al nostre públic diana, trobem la *generació T*, de tàctil, nascuda a partir del 2010. Aquests assumeixen internet com a part integral de la seva vida i la connectivitat forma part de la seva realitat sense la qual no s'entén la vida diària (Portell i Ruiz, 2019: 30-31).

Així doncs, no podem fer aquest treball sense tenir en compte la gran incidència dels factors digitals, ja que els joves n'han estat els principals consumidors i, en conseqüència, la forma d'entendre la lectura ha canviat enormement. Un exemple important de format de lectura alternatiu seria la plataforma Wattpad, que ofereix lectura d'una manera interactiva i en línia. L'autor pot ser alhora lector i interaccionar comentant i valorant les lectures i, d'aquesta manera es crea la comunitat.

Això i tot, segons Lluch (2010: 106), l'escola es manté aïllada dels objectius actuals que té la lectura, que és l'evasió i l'entreteniment i manté la lectura com a mètode d'instrucció, coneixement i fruïció d'una tradició literària.

De fet, en alguns estudis d'hàbits lectors encarregats pel Consell Català del Llibre Infantil i Juvenil es va observar un fet que, una vegada i una altra, es repetia: quan als joves de 12 a 16 anys se'ls preguntava si llegien per plaer o per obligació, els enquestats d'edats més petites majoritàriament responien que per plaer. El 45% ho feien per aprendre, mentre que el 23% ho feien per obligació (la resta no respon). En avançar l'edat s'incrementaven fortament el percentatge de joves que declara llegir per obligació

davant dels infants que deien fer-ho, principalment, per aprendre: el 60,2% dels lectors de setze anys van declarar llegir per obligació a l'escola o a l'institut, mentre que el 24,9% dels lectors van respondre que llegien per aprendre (Portell i Ruiz, 2019: 48).

Ara bé, quan les lectures es deslocalitzen de l'àmbit escolar deixen de pertànyer al grup de lectures recomanades de les quals la importància recau en figures clau d'aquesta comunicació: mediadors (institucions educatives, pares, editors o l'escola) que són els que declaren aptes els llibres per a la lectura infantil o juvenil.

Aquests criteris solen tenir més a veure amb els valors morals o amb l'adaptació a una competència lingüística o cultural, que no pas amb la literarietat de la proposta. A més, aquests mateixos mediadors contribueixen al fet que els autors reflecteixin les influències ètiques i morals marcades. Per tant, dins d'aquest sistema, el lector final es converteix en el segon receptor. El primer lector, que és qui imposa el seu criteri com a filtre sobre si fer arribar l'obra al jove o no, sol ser el professorat o el pare/mare (Lluch, 2010:108).

Les lectures fora d'aquest cercle, independents al sistema educatiu, s'anomenen «lectures d'impuls» i estan pensades pel mercat literari i volen dirigir-se, igualment, al jove. Així doncs, aquest recorregut és divers: el mercat editorial és qui marca uns criteris clars sobre el relat als autors i els editors que són qui encarreguen l'obra demanada i la publiciten als joves, ho enfoquen als mateixos joves i al mercat que els ha creat (Lluch 2010:109-110).

En aquest aspecte, cal parlar de l'enorme influència que té el grup d'iguals per a l'adolescent que desitja formar part d'un grup adaptant-se a les seves modes i maneres de fer. De manera que, si la cultura del grup l'allunya de la lectura o de determinades classes de lectura, aquesta influència serà notable, sobretot si la comparem amb la dels progenitors. Entre adolescents solen recomanar-se *booktubers* de la xarxa o grups de lectura organitzats per institucions culturals o educatives (Portell i Ruiz, 2019:44-45).

Així doncs, en aquest sistema alternatiu cal tenir en compte la influència d'internet, ja que el jove la pot utilitzar com una eina on els iguals d'arreu del món i les institucions ofereixen consell sobre un nou llibre. Els ofereix també l'oportunitat de transformar-se en escriptors o crítics a través de fòrums on es recomanen llibres els autors es comuniquen directament amb els lectors intercanviant opinions sobre els nous llibres, etc. Per tant, la desaparició del mediador obliga els autors i editors a buscar noves formes de buscar al lector.

Un recurs que han trobat aquests actors és recórrer al món virtual perquè és on hi ha els adolescents. L'estratègia per a captar a un lector juvenil, segons Fernández de las Peñas (2006) pot ser dissenyar accions que ofereixin experiències al jove (màrqueting experiencial). És a dir, crear la vivència adequada del producte a través dels tipus de comunicació que hi ha amb el client, per exemple, dur a terme una trobada amb l'autora on es llegeixen capítols de l'obra en un teatre, i la convocatòria es fa a través del web de l'autor/a, SMS, etc. Com si es tractés d'un gran esdeveniment i així crea la percepció d'una experiència única (Lluch, 2010:110-113). Un altre element bàsic de la publicitat literària dirigida als joves és la interacció acompanyada d'instantaneïtat, molt característic de la joventut actual, els quals s'aconsegueixen a través d'internet i pel mòbil. Per exemple, el màrqueting viral que proposi un joc en línia relacionat amb algun element del llibre, com per exemple, un element concret i breu com és el pròleg, etc. (Lluch G. , 2010, p. 113).

En conclusió, es pot dir que hem arribat a l'era de la creació d'un nou concepte de llibre i les principals característiques són la fusió de diferents models narratius donada la capacitat de l'actual narrativa de convertir-se en un lloc de reflux i fusió. És a dir, són relats que sumen, reutilitzen, copien i adapten el que consideren apte: des de la literatura d'adults més canònica a la més comercial, de les narratives televisives a les cinematogràfiques o cibernètiques.

Aquestes són les següents característiques de les narracions autoeditades digitalment, segons Lluch (2010):

El mecanisme discursiu més potent és el diàleg perquè aconsegueix un ritme narratiu ràpid que fa la sensació al lector que els fets passen en temps real i aproximen la lectura al ritme característic de les narracions audiovisuals. A més, permet introduir l'espai de les descripcions, que es redueixen a petites seqüències abstractes i convencionals que ocasionalment poden aparèixer a l'inici del relat o en passatges curts encapsulats; l'espai del narrador es redueix, però augmenta la seva importància. El narrador explica fets, però exclou els detalls, descripcions o reflexions que provoquin una disminució del ritme narratiu de manera que s'allunya de la reflexió mentre que es propicia l'enganxament del relat; els tres mecanismes segueixen «la regla del jo», és a dir, fondre els jo de l'autor (imitant l'adolescent), del lector (imitant l'adolescent), i del personatge-narrador (imitant l'adolescent), la qual cosa facilita la confiança i la identificació; s'accelera el ritme narratiu a través d'unes convencions de lectura que són senzilles de seguir pel lector perquè les reconeix a través de l'experiència de llibres similars. Es busca una lectura relaxada i sense obstacles de la cosa ja coneguda anteriorment (Lluch G. , 2010, p. 116-117).

Així doncs, aquests nous relats proposen nous universos de ficció, entenent-los com a macroestructura narrativa on caben múltiples històries. Es componen d'un món central i una sèrie de mons possibles que constituïran diverses alternatives narratives amb independència de si tindran lloc o no en la sèrie de forma efectiva (Lluch G. , 2010, p. 118)

2. Literatura juvenil negra

Per què cal apropar els joves al gènere negre? Què és el que el fa una literatura especialment atractiva i diferent de les altres? Quines qualitats pedagògiques i atractives posseeix? És un gènere hermètic i atemporal o, en canvi, està en constant evolució? En quin moment es troba la literatura de gènere negre juvenil en el nostre país?

Segons el lloc web del bloc *Llibres del delictes*, la literatura juvenil negra té unes característiques canviants i, per tant, és un gènere que en aquests moments està en evolució i canvi, malgrat ja haver instaurat noves formes i mètodes en la seva escriptura. Un dels canvis que ha experimentat darrerament és una recreació de la figura principal: la del detectiu (Llibres del delictes, 2014).

Una de les raons de pes d'aquest canvi pot ser el rol social que té la policia dins una societat en concret: pot ser que el policia estigui estigmatitzat en negatiu, com era el cas dels policies en època de dictadura franquista; pot ser que el prototip de detectiu americà no existeixi dins altres cultures i, per tant, es fa inversemblant, així com un policia d'acció criminal que va armat fins a les celles, no seria creïble per la nostra societat. Així doncs, cada cop s'ha optat més per atorgar les investigacions policials a personatges alternatius (Llibres del delictes, 2014). Alguns d'aquests poden ser periodistes, com és el cas de *Tintin*, motivat per la persecució de la veritat; els forenses; escriptors, com el personatge que dona nom a la seva col·lecció: *Gerónimo Stilton* o com ho era Jessica Flecher a *S'ha escrit un crim*.

No obstant això, aquesta acceptació de rols més enllà dels policials no s'acaba aquí, perquè també hi entra la figura de l'investigador ocasional d'una forma convincent i que no vulnera la versemblança de les històries (Llibres del delictes, 2014). Dins aquest grup hi trobem l'estudiant implicat en el misteri: *Harry Potter*, *Amanda Black* i la majoria dels personatges principals de la col·lecció *Delictes Juvenils*.

Segons Cancelas (2008: 122-123), la literatura detectivesca, policíaca i d'intriga de qualitat conté característiques que la fan una lectura molt recomanable per als adolescents i joves, ja que requereix agilitat mental per part del lector (dades, procediments, deduccions); fomenta l'observació i la capacitat d'anàlisi; exercita la intuïció; el lector es troba en un procés interactiu d'assaig- error pel que fa al descobriment del culpable; és un gènere familiar als/les joves, ja que l'estructura de la novel·la negra és coneguda des de les sèries, pel·lícules i altres recursos; el gènere negre permet mantenir l'interès viu del lector fins al final del llibre gràcies a un duel intel·lectual entre el lector i l'autor; l'argument de la peça es compon a mesura que el policia/ detectiu/ personatge alternatiu encarregat de la investigació avança en la reconstrucció dels fets; l'acció manté la intriga del lector fins al final on sol haver-hi un final desconcertant i poc previsible; quant a l'ètica del gènere, sempre sol culminar la història amb un assoliment del bé sobre el mal, és a dir, el culpable sol rebre un càstig; apareix intrínseca la idea d'ordre social i justícia; aquest tipus de lectura requereix la comprensió integral de la peça literària motivada per la diversió de la història; la funció

catàrtica, doncs, la trobem en el punt de gir final; el tipus d'història proporciona un acostament amb la realitat.

En definitiva, «la lectura de una novela policíaca de enigma acapara la inteligencia del lector, y puede resultar más activa, más atenta, más inteligente, y por tanto, más pedagógica que la de otras novelas» segons Gabet (1986: 309).

No obstant això, cal recalcar aquells trets de la novel·la negra juvenil que són diferents de la novel·la negra d'adults.

En la literatura negra juvenil predomina l'aventura i l'acció; els protagonistes acostumen a ser un grup d'adolescents; apareix el moralisme i el didacticisme; s'utilitza l'humor com a distanciament del fet delictiu; apareix l'estímul constant de la comprensió de l'obra; els protagonistes de l'obra pertanyen a la mateixa classe social que la majoria dels lectors de l'època; l'argument acostuma a ser simple i no hi trobem escenes violentes, crues o sòrdides; i, per acabar, hi ha predomini de la producció occidental (Cancelas, 2008:124).

2.1 La creació literària. El suspens i el misteri

Pel que fa a l'art de narrar ficció de suspens i misteri, hi ha diversos autors que s'atreveixen a conceptualitzar i crear guies que puguin servir d'explicació i guia per tal que la història funcioni com un tot i també les seves parts.

En primer lloc, Lodge (1998: 60) afirma que les narracions mantenen l'interès del públic plantejant-li preguntes i retardant-ne les respostes. Les preguntes estan relacionades amb la causalitat (qui ho ha fet?) i la temporalitat (què passarà després?). Així doncs, el suspens és un efecte que s'associa sobretot amb la història d'aventures i el *thriller*, que és una fusió entre la història detectivesca i d'aventures. D'aquesta manera, doncs, l'efecte que es produeix a través del suspens s'anomenarà misteri (com ho va fer?). Segons Lodge (1998: 86-87), aquests dos trets són les raons principals de l'interès narratiu i s'han utilitzat al llarg dels segles per a poder explicar històries. Tanmateix, quan el misteri queda resolt, és tranquil·litzador per als lectors, que afirmen el triomf de la raó sobre l'instint, de l'ordre sobre l'anarquia. És un element invariable de la narrativa popular.

L'efecte del misteri al llarg de la història, segons el mateix Lodge (1998:90), és impossible d'il·lustrar amb una sola cita breu, ja que es manté amb un flux constant d'indicis, pistes i dades desconcertants.

Les preguntes que originen el misteri i el suspens es veuen emmarcades dins una trama que és el gran nucli d'una història (Harris, 2003). La trama aporta coherència a la ficció i uneix tots els personatges, ambients, la veu i tot l'entorn al voltant de la seva força organitzadora. Harris (2003) de l'Escola Americana, a diferència de Lodge (1998), reconeix una sola pregunta dramàtica i explica que aquesta ha de ser directa i ha de tenir

com a resposta sí o no. A més, aquesta haurà de quedar contestada al final de la lectura, si no es vol que lector quedi insatisfet.

Així doncs, Harris (2003: 90) afirma que aquesta pregunta no ha de quedar aïllada de la resta de la ficció, sinó que la gran pregunta haurà d'estar connectada amb tots els altres elements de l'obra. El més important és que la pregunta sorgeix de la relació que hi ha entre tres elements: el protagonista, el seu objectiu i el conflicte que s'interposa entre ambdós. Això no obstant, haurem de parar atenció especial a l'estructura de la trama, ja que aquesta s'estén per totes direccions i manté la seqüència d'esdeveniments en l'ordre correcte (Harris, 2003:96).

La *Poètica* (2004) d'Aristòtil mostra un model reconegut d'estructura i explica que les obres de ficció compten amb un plantejament, un nus i un desenllaç i que cadascuna d'aquestes seccions porten a terme papers diferenciats a l'hora d'explicar una història amb èxit. Per començar, en el plantejament de la història ha d'establir la gran pregunta dramàtica. En el nus o desenvolupament de la història és on ocorren la majoria de les accions i, per tant, és on apareixen els obstacles que dificulten al protagonista la consecució dels seus objectius, una vegada i una altra. El conflicte, doncs, creix. En aquesta part, doncs, és on augmenta més la tensió i el conflicte cap a una crisi [...]. Per acabar, el desenllaç és la part més breu de la novel·la i té, com dèiem, responsabilitats importants. Segueix la pauta de: crisi, clímax i conseqüències. Cal entendre que el clímax es produeix quan el lector rep la resposta a la seva gran pregunta dramàtica (Harris, 2003:96-105). A *Les estructures elementals de la narrativa*, Sánchez-Piñol (2021: 84) proposa dividir les històries en tres actes, així com mantenir les preguntes dramàtiques obertes per tal de mantenir la tensió, com també ho suggerien els autors anteriors. No obstant això, Sánchez-Piñol (2021: 84) ens introdueix els conceptes dels punts de gir i, el que ell n'anomena el *midpoint*, com a elements rellevants dins de l'estructura de la trama i, per tant, clau per a la creació de misteri i suspens. Els punts de gir fan que la tensió augmenti i el *midpoint* és el moment en el qual la pregunta formulada en el primer punt de gir és substituïda per una altra, és a dir, la pregunta del primer punt de gir no es contesta al final del relat, sinó a la meitat (Sánchez-Piñol, 2021:98).

2.2 El gènere de novel·la negra i les seves característiques

La novel·la negra és un gènere amb l'exigència de mantenir la tensió alta durant tota la història, tant o més que en altres gèneres literaris, ja que la motivació del lector es basa en la deducció d'un misteri i la revelació d'uns fets omesos (Qui va cometre el delicte? Per què el van matar? Com van poder ocultar el crim?). Per tant, la pregunta dramàtica en la novel·la negra sempre correrà al voltant d'aquests fets omesos, perquè l'estructura dramàtica està enfocada a descobrir el misteri al desenllaç de la història; l'inici presenta el delicte o crim, i en el nus es desenvolupa el conflicte i es resolen les proves per part dels/les investigadors/es.

Com dèiem, la novel·la negra és un pols intel·lectual entre l'autor i el lector/a i d'aquesta manera cal tenir present que l'autor no pot enganyar el lector. És a dir, l'autor ha de confiar que el lector sigui capaç de deduir el misteri a través dels indicis i pistes que es descriuen. Si l'autor resol la intriga amb un *deus ex machina* o amb alguna cosa no precedida anteriorment, el lector/a pot sentir-se enganyat (Villalonga, 2013:66).

Una altra característica bàsica del gènere negre que no es pot modificar amb les noves tendències és l'aparició d'un delicte que distorsioni la realitat i la normalitat pot ser un conflicte, una intriga, un imprevist, etc., que l'entenem com el primer punt de gir. A partir d'aquesta premissa, es poden construir totes les originalitats possibles (Villalonga, 2013:66).

Des de fa un temps, la novel·la negra està en auge a tot el món i molts autors d'altres gèneres s'han passat directament al criminal. Aquest auge també ha arribat a Catalunya. Això es deu a l'alta demanda d'aquest tipus de llibres, a l'aposta que han fet algunes grans empreses en el màrqueting, però també perquè recentment, es considera la novel·la negra la nova novel·la realista, social i de denúncia. Segons l'autor Jordi de Manuel, aquesta nova característica s'ha d'entendre com la capacitat que té aquest gènere de posar la lupa a l'esquerda de la societat. Per tant, permet explorar els dilemes morals de la societat i de la naturalesa humana (Villalonga, 2013:63). Altres autors, com Jordi Cervera, es mostren més rebels a aquesta nova tendència de considerar la novel·la negra com a social i dedueixen que és una tàctica editorial per fer passar una novel·la social per negra, tot i que no sempre ho és. L'únic que ha de fer l'escriptor/a és col·locar-hi alguns dels elements del gènere perquè el fet no sigui desmentit i d'aquesta manera entrar-la dins d'un gènere que, com hem dit, està de moda. El problema d'aquesta tàctica, segons Cervera, és que les novel·les autodenominades negres sovint manquen de qualitat (Villalonga, 2013:78).

Segons Vehí, la novel·la negra és una reflexió sobre el poder: algú acaba empresonant i un altre acaba empresonat, per tant, és una reflexió al voltant de la condició humana (Villalonga, 2013:21). No obstant això, alguns autors, com ara Cervera, troben en el gènere criminal un pretext per a poder parlar també d'altres qüestions. Com diu aquest, el fet que l'estructura ja vingui marcada, permet introduir temes d'interès que d'altra manera serien difícils de tractar (Villalonga, 2013:77).

Però no es tracta només de la història del poder, sinó que a través d'aquest gènere es permet parlar de temes tant humans com normals, sense embuts: la violència, la traïció, la mort, la ciutat, la corrupció, la nit, la seducció, el maldecap, el desemparament, l'imperi, la soledat, el sexe, la infàmia, el misteri, la literatura, etc. És a dir, segons Malverde (2010:11), autor d'una guia pràctica sobre novel·la negra, el gènere fosc és la via d'escapament de la cosa correcta i civilitzada i obre pas a quelcom que els humans també coneixem, malgrat que estigui menys acceptat. De fet, es tracta de parlar sobre la maldat. Segons Benavente, la maldat forma part de l'ànima humana, i la prova són les nombroses guerres i disputes que hi ha hagut al llarg de la història (Villalonga, 2013:120).

El gènere negre permet la hibridació amb molts altres gèneres (com la ciència-ficció o el gènere romàntic). No obstant això, no és tan fàcil que es barregi amb comèdia o estils d'humors clars, encara que hi hagi autors que ho aconsegueixin, com Camilleri o Vehí a casa nostra (Villalonga, 2013:49).

Resulta encara difícil que els lectors s'aficionin a la novel·la negra en la nostra llengua. Anna Maria Villalonga entrevistant Benavente reflexiona sobre el rebuig encara latent i davant la pregunta de l'entrevistadora, Benavente encara la resposta des d'un punt de vista de versemblança social: «pel que fa a l'argot i els registres el català resulta difícil. Cerco maneres de defugir la manca de versemblança però és difícil. Quan dius «malfactor» o fas servir expressions genuïnament catalanes que ningú utilitza en el món del crim, queden irreal. L'altre dia vaig mirar un llibre de l'Agustí Vehí i, és clar, de tant en tant els dolents han de parlar en castellà. Això es pot malinterpretar, però és que realment és així. Passa el mateix amb els policies» (Villalonga, 2013:103).

2.3 Biblioteques especialitzades

A Catalunya hi ha diverses biblioteques especialitzades en novel·la negra, com per exemple, la Biblioteca de Sant Antoni de Barcelona Joan Oliver (Diputació de Barcelona, s/a), la qual reuneix el seu centre d'interès a la segona planta de l'edifici i el fons està format per novel·les, assajos i cinema. A més, dins l'àrea metropolitana de Barcelona hi ha dues biblioteques més especialitzades en aquesta temàtica: La Bòbila, de l'Hospitalet de Llobregat (Diputació de Barcelona, s/a) la qual compta amb un fons especialitzat molt extens: novel·la, no-ficció, cinema, música, premsa, còmic, etc. i la Biblioteca Montbau Albert Pérez Baró la qual compta amb novel·la clàssica policíaca, narracions d'espionatge, les anomenades dames del crim, novel·la negra llatinoamericana, thriller, neopolar, novel·la policíaca històrica, juvenil, còmic, novel·la negra en llengua estrangera, etc. Així mateix, el fons disposa d'una secció de no-ficció dedicada a l'assaig, els estudis literaris i el periodisme d'investigació. També hi té cabuda el cinema negre, dels *films noirs* del Hollywood clàssic a les darreres novetats en cinema i sèries de TV policíacques (Diputació de Barcelona, s/a).

Per a poder realitzar un estudi a fons de les biblioteques especialitzades de la zona ens hem centrat en la Biblioteca Albert Pérez Baró i, després de fer diverses visites guiades en companyia de la seva directora, Cándida Rubín i Antúnez, s'ha pogut fer una entrevista personalitzada. Les conclusions es comparteixen dins aquest apartat:

Cándida Rubín (2023) ens revela que l'objectiu d'especialitzar les biblioteques sempre és poder-los donar un enfocament especial. Per tant, es pretén cridar l'atenció d'un públic concret que comparteix aquest interès literari, però també apropar-se a persones lectores que vulguin iniciar-se en aquest gènere. Així doncs, d'ençà que la biblioteca es va especialitzar, ha augmentat el nombre de visites.

El gènere negre, com diu la directora «està de moda» i convida nous lectors a iniciar-se en el gènere, però, sobretot, des de les biblioteques han notat que cada cop n'hi ha més autors: «autors que sempre havien escrit novel·les romàntiques o fantàstiques, ara s'han passat a la negra». Així doncs, és un gènere d'adults que des de fa uns anys s'està explorant a fons. De fet, resulta un gènere que actualment aborda la protesta i la denúncia socials (per exemple, les corrupcions, les desigualtats, etc.); és a dir, a través de la literatura podem denunciar uns fets que ens semblen socialment inacceptables i, partint d'aquí, podem començar a crear ficció. En aquest moment de la conversa l'exemple més clar que trobem és la sèrie *Criminals* de TV3, que ha trasbalsat el panorama de gènere negre a Catalunya. Anteriorment a aquest boom, trobem pocs exemples o noms de ressò: Andreu Martín per a adults i joves i la col·lecció Cua de palla, per a adults.

¹La bibliotecària, que malgrat tenir el rol de directora fa tasques d'atenció al públic com gestionar els clubs de lectura juvenils de les escoles, organitzar xerrades i aconsellar llibres al públic, opina que els joves no passen gaires estones a la biblioteca i els que venen no és per demanar llibres de novel·la negra, sinó d'altres gèneres. L'entrevistada emfatitza diverses que els joves venen a demanar còmics manga japonesos. Des de fa uns anys, aquesta literatura és molt popular entre els joves de Catalunya i ells en tenen una col·lecció considerable, sobretot, perquè consideren que s'apropa molt al seu centre d'interès: la novel·la negra. No obstant això, encara que aquest sigui el gènere predilecte dels joves també tenen molta demanda de novel·la romàntica i novel·la de ciència-ficció.

Darrerament, em comenta, s'han posat de moda els llibres d'*influenciadors* i *youtubers* i també arriben joves interessats en llibres que aquests personatges recomanen en els seus vídeos i publicacions. De fet, la biblioteca es planteja fer-ne un petit apartat. A més, la directora de la Montbau ha observat que existeix una altra manera que els joves arribin a la literatura: a través de les sèries de Netflix i em diu: «quan s'estrena alguna sèrie a les plataformes, ja m'avanço i en compro els llibres. Va passar amb *Lupin*, fa poc». Així doncs, els canals audiovisuals són un màrqueting segur per als adolescents. Per altra banda, les reedicions de llibres clàssics o antics també són una crida per al lector jove, sobretot perquè de vegades les portades són atractives i atrapen lectors nous i poc aficionats.

Altres vegades, però, quan un jove arriba a la biblioteca, acompanyat o sol, demana consell a les treballadores i aquestes basen la seva elecció en quelcom que els hagi

¹ Foto extreta del web e l'institut Narcís Monturiol

agradat anteriorment, sobretot per valorar el nivell de maduresa i temàtica que busca el/la jove.

La directora és qui em va aconsellar centrar el meu treball en la Col·lecció de Delictes Juvenils, ja que considera que no hi ha gaire oferta de llibres de novel·la negra per a joves, encara que sí per a infants, i sabia que aquesta editorial és nova i publiquen en llengua catalana. Aquest és un dels trets que tenen en compte quan es tracta de proveir la biblioteca d'exemplars nous: intenten que les obres siguin variades dins el gènere escollit i que hi hagi paritat d'autors; que n'hi hagi de catalans, espanyols i estrangers i que siguin de misteri (més enllà que correspongui al gènere negre en concret).

2.4. Altres recursos de difusió de la novel·la negra (Wattpad)

Les biblioteques (i les llibreries) no són els únics llocs on van els joves per cercar lectures. Des de fa uns anys, els joves no només són lectors sinó que també poden ser productors de literatura a través del programa Wattpad, una plataforma nascuda al Canadà l'any 2006 (Camps, 2023).

Aquesta plataforma està enfocada als lectors i els escriptors, encara que originàriament es va crear per als lectors i principalment està freqüentada per a joves. Es tracta de crear un espai de narració i literatura socialitzador on escriptors i usuaris poden connectar, alhora que es consumeix literatura en línia. En aquest moment, aquesta plataforma té entre vuitanta i noranta milions d'usuaris d'arreu del món els quals tenen de 13 a 30 anys i dediquen més de 23.000 milions de minuts al mes a llegir diferents històries (Catalunya Ràdio, 2023).

Així doncs, podem pensar que aquesta plataforma neix de la necessitat de crear literatura propera al públic jove i per la necessitat de consumir-la. Lluny de ser una moda passatgera, els adolescents han engreixat aquesta plataforma des de la seva creació i ara, fins i tot, han publicat en paper un parell de llibres. Un dels autors de Wattpad, Pol Ibáñez, que ja compta amb un llibre publicat, «Volveré a verte» (2023), afirma: «Molta gent comença a Wattpad i després llegeix llibres publicats.[...]», podem suposar, doncs, que l'aplicació pot servir de trampolí per a captar nous lectors no només de literatura en línia (Camps, 2023).

Així doncs, aquest portal de literatura juvenil amb usuaris d'arreu del món distribueix el seu contingut per gèneres (Wattpad, s/a). Entre ells trobem vint-i-tres categories de llibres i les que tenen quelcom a veure amb el gènere negre s'anomenen: «misteri» i «suspens», encara que hi ha algunes categories que són susceptibles de tenir històries de temàtica relacionada: *fanfictions* relats, aleatòriament relats, relats curts, *Teen Fiction*, homes llop, etc.

Si donem un cop d'ull a les primeres categories ens adonem que podem escollir entre cinc categories: thriller, misteri, suspens, intriga o *mystery* i en general, podem trobar 26

lectures possibles; algunes d'elles avisen que estan en procés d'escriptura i que, per tant, encara no estan acabades.

Per tant, després de recollir tota aquesta informació podem dir que el fenomen d'aquesta plataforma va més enllà d'un experiment social i literari i queda clar que el públic juvenil ha acceptat i adaptat aquesta nova metodologia perquè els permet la interacció directa amb la lectura i amb l'autor/a i també perquè la mateixa plataforma els convida a crear en el mateix format de les lectures que llegeixen. No obstant això, s'ha d'aclarir que, de moment, no comptem amb un gran nombre d'exemplars que hagin passat al paper o, dit d'una altra manera, que les editorials i els professionals de la literatura encara no n'han destacat gaires els quals els interressi editar.

3. L'editorial Llibres del Delicte i la col·lecció Delictes Juvenils

A continuació s'analitzen a fons els objectius i valors de la col·lecció, les perspectives de futur i, sobretot, els mètodes i línies de treball que porten a terme en les seves publicacions.

Trobem necessari fer un repàs a aquestes qüestions, ja que seran essencials per a poder entendre de quina forma treballen i entenen la literatura negra juvenil actual i, ens ajudaran a entendre més bé les lectures de la col·lecció.

3.1 Valors de la col·lecció i objectius

En un primer moment, l'editorial Llibres del delicte nascuda l'any 2013 i editora d'uns tres llibres de delictes juvenils a l'any, neix amb la voluntat empresarial de crear una editorial petita i artesanal capaç d'acompanyar l'escriptor en tot el procés d'edició i venda del llibre. És a dir, es pretén fer-lo partícip en tot el procés posterior a l'escriptura. Es vol fugir de la despersonalització de la venda dels llibres i aconseguir que l'escriptor aportí als lectors una perspectiva nova.

Es busca, també, valorar el talent dels escriptors/es catalans/es i, l'editor afegeix: «en aquest país tenim un problema d'autoconfiança, sembla que tot el que vingui de fora sigui millor». És a dir, un objectiu clau és donar visibilitat als/les escriptors/es catalans/es i, sobretot a noves veus del nostre territori.

De fet, una de les dificultats que preveïen abans de començar el projecte es basava en la creença de què la majoria de gent que llegeix novel·la negra, ho fa en castellà i que les traduccions d'autors estrangers se solen fer també només en castellà. Així doncs, d'alguna manera, els/es lectors/es que llegeixen novel·la negra la relacionen amb la llengua castellana. L'editorial pretenia cobrir aquest buit percebut: produir novel·la negra en llengua catalana i amb noms catalans.

A més a més, segons l'editor, l'editorial busca una paritat entre els/les autors/es publicats, és a dir, publicar la mateixa quantitat de novel·les d'homes que de dones i, de fet, així es reflecteix en la col·lecció analitzada: 5 autores i 4 autors.

Un altre dels objectius fonamentals per Moreno (2023) a l'hora d'engegar el seu projecte és responsabilitzar-se del deure que tenen els editors (així com altres professionals de la literatura) de captar nous lectors i fomentar la lectura, sobretot, en els col·lectius menys lectors: «Quan veig gent menor de quaranta-cinc anys als clubs de lectura, quasi els faig una abraçada» (Moreno, 2023).

Així doncs, des de l'any 2020 l'editorial emprèn iniciatives proactives més enllà de la publicació de les obres de forma convencional, com anar a fer clubs de lectura, explicar la proposta als instituts i llibreries, convidar els escriptors en nombroses ocasions per a poder comentar les lectures, anar a fires, etc. També elabora guies de lectura, activitats prèviament preparades relacionades amb el text, etc.

Assumint que es vol ampliar l'oferta de literatura negra en català, l'editorial s'adona que existeix un buit de propostes literàries per a persones d'entre 10 i 18 anys. Vetllant pels mateixos valors que a la col·lecció d'adults, es proposen crear la col·lecció diana d'aquest treball. Segons Moreno (2023), l'única manera d'aconseguir que aquest sector de la població llegeixi és fent-los un tipus de literatura propera a ells, on puguin sentir-se còmodes.

L'ambició de l'editor arriba fins a voler fomentar que els joves creïn la seva pròpia biblioteca personal a través de les col·leccions dels llibres que més els han agradat. D'aquesta manera es pretén tornar a prestigiar la lectura als ulls dels joves, ja que, segons Moreno (2023), la nostra societat camina en la direcció contrària d'aquest objectiu: desprestigiar els llibres i valorar massa altres entreteniments com són les pantalles d'ordinador, consola o mòbil.

Així doncs, queda clar que la captació de nous/es lectors/es joves és un objectiu urgent per a ells/es, però aquest propòsit no pretenen complir-lo en un espai de temps curt, sinó a llarg termini. L'Editorial de llibres del delictes però de forma periòdica, fugint així de ser una editorial de moda puntual.

3.2 La col·lecció Delictes Juvenils. Línies de treball i metodologia emprada

La recol·lecció de dades sobre l'editorial s'ha aconseguit accedint al seu lloc web on, a part de la informació pertinent als llibres que tenen a la venda, dediquen un espai a compartir articles relatius a la seva vida empresarial i també a articles pertinents del gènere que tracten.

Això no obstant, hem realitzat una entrevista personal amb un dels tres editors principals de la col·lecció; Marc Moreno, periodista, escriptor i ara editor de la col·lecció. L'editor afirma que es busca una història entretinguda, ràpida d'enganxar amb la trama, amb vocabulari accessible, frases curtes, i, sobretot, que parli del món dels joves.

En primer lloc, s'ha de deixar clar que les lectures de la col·lecció Delictes Juvenils estan adreçades a nois/es que no siguin lectors habituals; l'editor reitera aquesta característica insistentment: la captació de nous lectors.

Els títols de la col·lecció es dirigeixen a les següents franges d'edat: 11-14 anys i 14-16. Segons l'editor, quan recomanen les lectures, tenen en compte l'edat del jove lector i les temàtiques que tracten els llibres. Per exemple, els títols que van destinats a la primera franja d'edat podrien ser: *Som uns pringats* (2021), *Cartes a Shakespeare* (2021) i *Quan la boira ens cobreixi* (2022), ja que en aquestes històries els protagonistes també tenen aquestes franges d'edat i els elements que hi apareixen poden ser compresos i viscuts per a joves d'11 a 14 anys.

Segons Moreno (2023), el fet que l'investigador sigui un jove com el mateix lector fa que entri molt més ràpid en la història, aquest element funciona bàsicament com a porta d'entrada a gaudir-la. És a dir, l'estratègia editorial és que el jove lector pugui comprendre el món que se li presenta a la història i, sobretot, que trobi un igual en els joves protagonistes (i sovint investigadors), com els protagonistes de *Fes picar els anells* (2021).

Així doncs, i parant especial atenció en aquesta línia, els personatges són potents, ja que, segons l'autor: «si tens un personatge molt potent, te'n recordes d'ell». Entenem l'adjectiu «potent» com a personatges als quals passen successos que puguin ser propers als joves, però no quotidians o habituals, com pot ser, per exemple, que enmig d'una tancada jove en una escola de Barcelona es coli un intrús que intenti extreure sang a una de les protagonistes per a autocurar-se la leucèmia. I és que, segons Moreno (2023), «No se cerca tant la versemblança, com sí que passa en novel·la d'adults, sinó elements on els lectors joves es puguin trobar còmodes». Aquesta qüestió és primordial per a poder captar a joves lectors.

Així doncs, entenem que es parteix d'una situació quotidiana i actual i s'altera amb algun element que el jove ha de poder comprendre, connectar-hi i creure's.

Amb aquest mateix propòsit, l'editor creu que les històries juvenils de la col·lecció han de contenir propostes de diferent temàtica que enriqueixin el que els passa als personatges i facin més atractiva i amena la lectura: trets de ciència-ficció (com trobem a *Fes picar els anells* (2021)), subtrames amoroses (com palpem clarament en les històries de *Cartes a Shakespeare* (2021) o *Entre nosaltres* (2020)), o bé d'aventures (com, per exemple, a *Joc de nit* (2022)). Aquesta segona trama que tenen les històries d'intriga determinen moltes vegades el tema de les novel·les i permeten fer una recomanació més concreta a cada tipus de lector i, així assegurar-se que el nou lector pugui obtenir una lectura adient amb els seus interessos personals.

Un altre element que garanteix que el jove continuï interessat en els fets que se li expliquen és relatiu al gènere de la col·lecció: el misteri. Els llibres de la col·lecció juvenil es basen molt en aquest tret; per tant, el misteri és el denominador comú en tots els títols de la col·lecció i la raó fonamental, segons l'editor, perquè el jove s'interessi per la història i no l'abandoni fins al final. Així doncs, cal emprar una metodologia concreta per a preservar aquest tret dins de cada història, ja que es busca marcar el ritme de lectura d'una forma estructural: segons l'editor, els interrogants queden oberts al final de cada capítol per propiciar que el jove lector no abandoni la lectura i segueixi el joc de pistes que se li proposa. Per aconseguir-ho serà important no deixar fils sense resoldre, ja que això provocaria les reaccions contràries a les esperades. Com queda clar en l'entrevista, els ritmes de lectura són diferents segons cada novel·la: hi ha ritmes més ràpids com, per exemple, en la novel·la *Entre nosaltres* (2020), on els capítols són curts i deixen oberts els interrogants; i, d'altres, de més lents, com per exemple, *Som uns pringats* (2021), on l'acció és més moderada i els capítols més llargs.

Segons Moreno (2023), però, no hem de confondre l'element imprescindible del «misteri» amb el de l'«acte delictiu». Per a la filosofia de la col·lecció, és essencial que ocorri un fet que trenqui l'statu quo de la societat o, més ben dit, dels personatges de la història, però no cal que aquest fet sigui un acte que transgredeixi la llei. No obstant això, en totes les novel·les apareixen certs actes delictius, per exemple, a *Quan la boira ens cobreixi* (Solé, 2022) hi apareix el segrest i la retenció de persones en contra la seva voluntat. A *Som uns pringats* (2021) hi apareixen agressions entre menors i atracaments sota amenaces, etc.

Això no obstant, l'editor afirma que les trames de la novel·la negra són moltes vegades les mateixes o molt similars, perquè és un gènere que ve molt marcat (introducció del context, es produeix el delictiu o es descobreix el misteri, un/s encarregat/s van descobrint les pistes i, al final, es desvetlla l'enigma). Per tant, el lector/a ja no hi para gaire atenció, en conseqüència, no és un element que capti de forma específica o que cridi especial atenció. Segons l'autor, un/a lector/a que estigui interessat a llegir novel·la negra, ja coneix el tipus de trames que s'hi pot trobar i les accepta, ja que són molt característiques del gènere. Així doncs, segons Moreno (2023) la trama no és un element tan important a tenir en compte dins aquest gènere, més enllà de la importància de mantenir sempre el misteri latent al final de cada capítol, com hem explicat abans.

Una altra particularitat que tenen les novel·les juvenils, segons l'editor, és que aportin algun valor pedagògic, però sense fer-lo gaire evident. L'editor comenta que en algun dels llibres han hagut de treballar la subtilesa d'aquesta qüestió, ja que l'esmentat valor pedagògic es feia massa evident i interferia en el ritme de la història. Per exemple, en la novel·la *Quan la boira ens cobreixi* (2022) apareix un personatge amb síndrome de Down, una casuística que en un estat inicial de la novel·la, era massa central i els personatges tenien massa en compte la gestió d'aquesta condició, de manera que es va treballar per a poder fer-la més secundària.

3.3 Els títols de la col·lecció

La col·lecció Delictes Juvenils està composta de 9 títols que a continuació resumim ordenats cronològicament segons l'ordre de la seva publicació.

Entre nosaltres és una novel·la publicada l'any 2020 per l'autora Aina Huix Casadevall. La història té 227 pàgines distribuïdes en diversos capítols breus que tenen com a narrador diferents veus internes dels diferents personatges que apareixen en la història.

Els personatges són joves adolescents que van a la mateixa classe del mateix institut i un dia s'assabenten que han assassinat a un dels companys i s'inicia una investigació policial oficial. Tots estan nerviosos per aquesta nova situació i, sobretot, perquè la majoria tenien raons per a matar al jove Daniel. La investigadora, en aquest cas, és un membre de la policia, però, per la seva banda, una de les noies comença una investigació pel seu compte, ja que té la intenció d'escriure'n una novel·la. La trama

està ordenada cronològicament a la major part de la novel·la, però als darrers capítols fa un petit salt temporal enrere per a poder entendre fets que van transcórrer quan la víctima continuava viva.

Il·lusions trencades és una novel·la publicada l'any 2020 per Jordi Cotet Masià. La història té 132 pàgines distribuïdes en 7 capítols, més un darrer epíleg. A més, l'acció està dividida en tres parts i cadascuna té el mateix punt de partida: «dia zero», excepte l'última part, que afegeix un darrer capítol del «dia zero» on es rebel·la la veritat. La història transcorre entre tres personatges esportistes. El noi que mor practicant *parkour* és una jove promesa del futbol i jugador del Futbol Club Barcelona fitxat per la pròxima temporada al Manchester City, encara que passés un temps al F.C. Girona. Ningú entén per què un esportista d'alt rendiment cau fent un salt entre edificis relativament senzill. El personatge que l'acompanya és la seva enamorada i xicota del seu millor amic, un altre jugador del F.C. Barcelona, encara que no pas amb un futur tan prometedor com el seu. Com hem dit, es juga amb l'ordre cronològic dels fets i els narradors també són veus internes dels mateixos personatges. La investigadora és una membre de la policia.

Fes picar els anells és una novel·la publicada l'any 2021 per Jordi Casals Merchán. La història té 162 pàgines distribuïdes en 28 capítols breus que tenen com a narrador intern la veu de la protagonista. La història explica com un pare, enginyer i advocat a treballar de repartidor passa les tardes elaborant un experiment al seu laboratori: uns anells teletransportadors. Aquests són presentats a la seva filla i ambdós ho patenten a l'oficina oficial. Una entitat secreta del govern els impedeix poder fer-ho i obliga el pare a treballar per a ells. Els fills el rescaten utilitzant els anells, però no serà una tasca senzilla, ja que l'entitat secreta saben com funcionen i juguen amb el vincle familiar que tenen els protagonistes per impedir-los desaparèixer tan fàcilment. La que resol el misteri és, principalment, la jove protagonista amb l'ajuda del seu germà petit i el seu inseparable amic. La trama és cronològica.

Cartes a Shakespeare és una novel·la publicada l'any 2021 per Èlia Espinosa Carrillo. La història té 154 pàgines distribuïdes en 15 capítols que tenen un narrador extern. La història explica com dos adolescents sense pares resolen unes pistes literàries per a poder trobar un llibre que alliberarà la seva comunitat d'un mal inevitable, però tenen una resistència que els fa la guitza. Una entitat secreta que intenta impedir-los que ho puguin fer. Mentre la història avança, els dos joves s'enamoren incondicionalment, però en el darrer enfrontament, el noi queda ferit. La protagonista es desperta del somni, però ben aviat recupera una nota del noi del seu somni, deixant-li entendre que tot ha ocorregut de debò. Així doncs, els investigadors són la protagonista i el seu nou acompanyant, ambdós són adolescents. La trama és cronològica.

Som uns pringats és una novel·la publicada l'any 2021 per Empar Fernández Gómez. La història té 139 pàgines distribuïdes en 14 capítols que tenen un narrador intern que és la veu del mateix protagonista: un adolescent marginat que comença a una escola nova, no sap fer amics i s'ajunta amb un grup, que ben ràpidament els populars de la classe mal nomenen «els pringats». Passen uns quants successos on els populars mostren

actituds hostils cap al protagonista i els seus amics, però al final, són capaços d'autoorganitzar-se i plantar cara als abusadors companys. La trama la resolen els mateixos protagonistes i és cronològica.

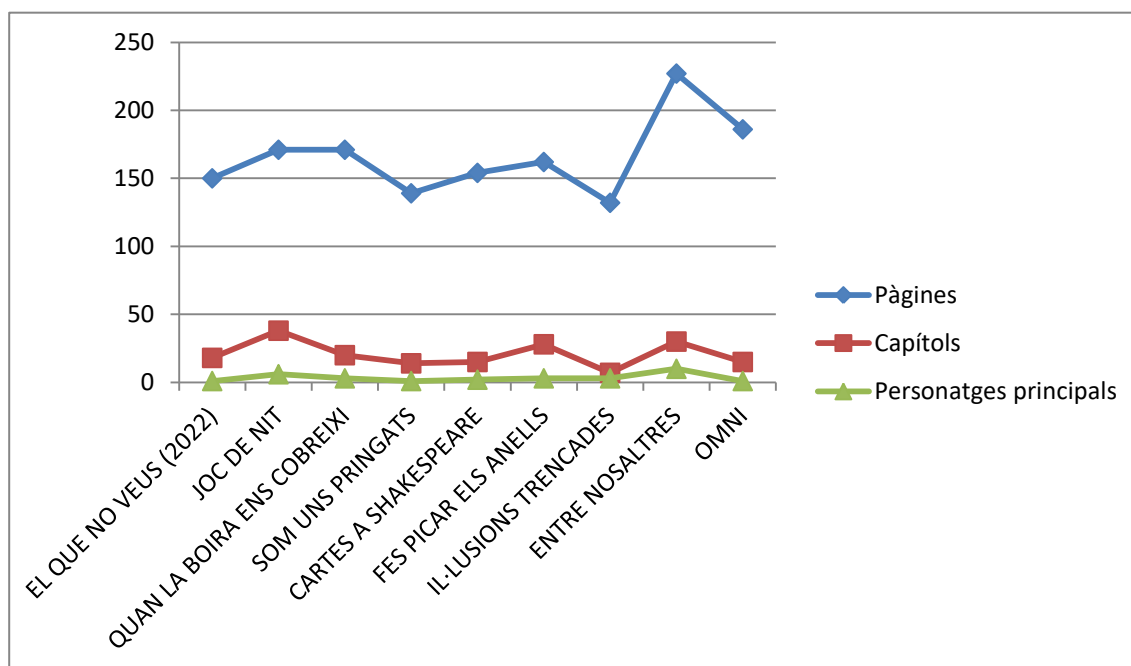
Quan la boira ens cobreixi és una novel·la publicada l'any 2022 per Ramona Solé Esplugas. La història té 171 pàgines distribuïdes en 20 capítols que tenen un narrador extern. La història explica el que els passa a tres amics que es troben al teulat del seu edifici on viuen i una exposa una sospita als altres: li sembla que una dona gran ha desaparegut. La hipòtesi es confirma quan els amics, empesos per una de les protagonistes, descobreixen que hi ha una immobiliària que rapta avis d'un edifici i els fa viure en males condicions a un altre edifici que simula ser una residència d'ancians. Els amics busquen ajuda per tal de sumar forces i rescatar un dels avis perquè posi una denúncia. La trama és cronològica i resolen el misteri els tres joves adolescents amb l'ajuda d'altres amics de la mateixa edat.

Joc de nit és una novel·la publicada l'any 2022 per Toni Cotet Masià. La història té 171 pàgines distribuïdes en 38 capítols breus que tenen com a narrador diferents veus internes dels personatges que apareixen en la història. Tres parelles d'adolescents participen de la tancada jove a la seva escola (a càrrec de dos monitors d'esplai que entre ells són parella). Els monitors els han preparat unes activitats de gimcana que han d'anar resolent per parelles. Alhora, els monitors esperen trobar una joia a l'escola que els salvarà d'una ruïna imminent (ja que el noi s'ho ha jugat tot per ludopatia). Al mateix temps, hi ha una ombra que es cola a l'escola per robar la sang d'una noia per curar-se la leucèmia. Ningú resol l'enigma, però els joves resolen les proves que els proposa a l'activitat. La trama és cronològica.

El que no veus és una novel·la publicada l'any 2022 per Maria Ripoll Llopart. La història té 150 pàgines distribuïdes en 18 capítols. La història tracta d'una jove que marxa a Itàlia a fer un any d'intercanvi i a poc a poc, descobreix que la seva família d'acollida són membres d'una màfia violenta i tenen un home segrestat al jardí de casa. La protagonista, amb el suport d'una amiga de l'escola, s'arrisca a entrar al despatx que la família manté tancat i amagat per tal de poder deduir quina és l'activitat que l'empresa de la família fa. La família, però, se n'adona i li posa un vigilant que també és membre del grup: el nebot de qui la protagonista, l'Elisabet s'enamora perdudament. Al final, l'Elisabet s'escapa d'Itàlia després de deixar una nota per la família italiana on els assegura que s'ha suïcidat tirant-se al riu i que mai trobaren el seu cadàver.

Omni és una novel·la publicada l'any 2023 per Jaume Valor. Aquesta és la publicació més nova de la col·lecció negra i explica la història d'intriga d'una noia els pares de la qual van ser assassinats després d'inventar un videojoc que s'ha fet mundialment famós. Si la filla vol els diners, haurà d'investigar unes pistes que es troben dins el mateix videojoc. L'Àlex, que manté els antics amics amb qui jugava a jocs de rol, els demana ajuda en aquesta recerca, sobretot quan maten l'advocat de la família i s'adona que hi ha una organització que va darrere els diners, per tant, està amenaçada de mort. Gràcies a la suma de capacitats de tots els joves del grup, aconsegueixen desxifrar l'enigma en

l'atí de dins el videojoc i la protagonista acaba la història quan ja té els diners sota el seu domini i vol començar a investigar qui va matar als seus pares.

3.4 Metodologia de recerca

Aquesta recerca s'ha centrat en diferents mètodes:

Entrevistes a experts

Per un costat, s'han fet entrevistes diverses entrevistes als següents experts:

Marc Moreno és l'editor responsable de la col·lecció literària diana; també és periodista, escriptor i ara editor de Llibres del delictes. A més, fa col·laboracions en el suplement de La Vanguardia i la revista *Lonely Planet*. És un apassionat del gènere negre i també escriu les seves pròpies novel·les. Està interessat en la literatura juvenil perquè té com a objectiu poder apropar la lectura a joves no lectors que vulguin experimentar una primera experiència. L'entrevista volia esbrinar quins objectius té la col·lecció, quins objectius han variat al llarg del temps i quins són els trets de gènere negre que creuen indispensables en les seves novel·les. L'entrevista va durar un parell d'hores i es va enregistrar en format transcripció i, posteriorment, es va buidar al document del treball.

Cándida Rubín Antúnez és, des de fa tres anys, la directora de la Biblioteca Montbau – Albert Pérez Baró, situada al barri de Montbau de Barcelona.

Durant l'entrevista, la directora va exposar els objectius de la biblioteca actualment i també els objectius que tenien als inicis, així com, la seva opinió sobre l'estat actual del gènere negre arreu del món i, sobretot a Catalunya. La directora també va explicar qui és el públic diana i, sobretot, si els joves eren consumidors d'aquest gènere.

Aquestes dues entrevistes han servit per a apropar-nos a la realitat literària de gènere negre i comprendre més àmpliament l'abastament i la influència que tenen aquestes dues institucions en la promoció de la lectura d'aquest gènere entre el públic adolescent i conèixer a través d'ells les demandes específiques que fan els joves sobre la lectura. També ha estat molt interessant el contrast de percepció que tenen aquestes dues institucions: una des del sector privat i nounada (recordem que Delictes juvenils fa la primera publicació l'any 2020) i l'altra, de més anys d'experiència i des de l'administració pública i el que en podem concloure és que ambdues fan una promoció de la lectura de forma activa però amb diferents metodologies.

Fonamentació teòrica

L'altre pilar metodològic important ha estat la cerca bibliogràfica especialitzada sobre l'oferta de gènere negre juvenil a Catalunya. Aquesta tasca es va fer, sobretot, amb l'assessorament de Rubín, la qual em va recomanar que centrés el treball en la col·lecció Delictes Juvenils i em posés en contacte amb els seus editors. També he realitzat la meva pròpia cerca teòrica a la biblioteca pública i a la de la UOC. Aquesta cerca teòrica ha servit per bastir el marc teòric, el qual al seu torn, m'ha donat les eines per a l'anàlisi de la col·lecció i de l'anàlisi de la recepció del públic més tard.

Anàlisi crítica de les obres

Una part molt rellevant d'aquest treball ha estat la lectura i anàlisi dels nou títols que componen la col·lecció mitjançant una rúbrica d'elaboració pròpia per tal de poder ordenar la informació sobre la narratologia. La lectura dialògica la vaig completar al cap de set mesos d'haver consensuat el tema concret del treball i l'objecte d'estudi.

Va ser una lectura detinguda i pautaada: mentre llegia anotava les següents dades:

1. Personatges: quants personatges tenia la novel·la, com es deien, quins caràcters mostraven, quina relació hi havia entre ells i quines evolucions feien al llarg de la història. Anotava també qui eren els protagonistes, els antagonistes, els personatges secundaris.
2. Acció: el ritme del text, el temps que tardava a llegir-me els capítols, l'aparició o manca de diàleg i descripcions i la severitat de les accions transcorregudes per així poder avaluar la intensitat del text.
3. Estructura interna: l'ús i la localització dels punts de gir més importants en cada història i la rellevància que tenien aquestes accions.
4. Factor sorpresa: malgrat ser un indicador que pot semblar subjectiu, intentava avaluar els indicis i pistes que mostrava la lectura quant a la tensió de la trama i si el clímax era esperat, o apareixia un *deus ex machina*, o hi notava massa càrrega didàctica, etc.
5. Final: anotava si quedava contestada la pregunta dramàtica inicial o altres preguntes dramàtiques que haguessin aparegut durant la novel·la.

6. Espai: anotava els llocs físics que apareixien al llarg de la novel·la (localitzacions geogràfiques). Els enumerava per veure si feien molts canvis d'espais i els catalogava en: «interiors», «exterior» o «en moviment».
7. Temps: anotava quant temps transcorria entre que iniciava l'acció i acabava. A més, anotava com estava distribuït aquest temps (cronològics, salts de temps, el·lipsis, feedbacks, etc.)
8. Lèxic: el nivell de complexitat del lèxic, si tenia idiolecte, si tenia dialecte, si apareixia llenguatge especialitzat, etc.
9. Morfosintaxi: la complexitat del text i la seva distribució al llarg del relat.
10. Valoració final: aquest apartat era el més subjectiu, malgrat que intentava que no ho fos massa. Aquí s'hi anotaven trets diferencials de la novel·la en comparació amb la resta. S'hi va fer comparacions de personatges respecte a les altres novel·les, s'hi anotava punts forts i dèbils de la lectura, s'hi feien altres comentaris de la trama que no havia pogut recollir enlloc més i sovint s'hi anotava també la perspectiva de gènere que tenia la lectura.

Aquesta eina va ser un suport important quant a la recollida de dades, perquè permetia ordenar la informació, catalogar-la i seleccionar-la per a poder realitzar aquest treball amb èxit.

Anàlisi de la recepció mitjançant la lectura dialògica

Per acabar, mitjançant el club de lectura de la llibreria l'Altell de Banyoles, vaig poder recollir l'opinió d'una mostra de cinc joves d'una de les novel·les de la col·lecció. Mitjançant la lectura dialògica, vaig poder fer preguntes directes als participants i vaig anotar-ne les respostes en paper per tal de poder-ho transcriure i analitzar les respostes.

L'explicació d'aquesta activitat està exposada a l'apartat 5 d'aquest treball.

4. L'anàlisi interpretativa de les obres literàries de la col·lecció

Delictes Juvenils

A continuació, es fa una anàlisi crítica de les obres de la col·lecció Delictes Juvenils, una col·lecció actual de literatura juvenil catalana produïda per l'editorial Llibres del Delicte, especialitzada en novel·la negra en català. L'anàlisi es basarà en les característiques del gènere.

4.1 Autories

Pel que fa als i les autors/es, podem diferenciar-los en dos grups. Per un costat, trobem un grup d'autors més avançats d'edat els quals tenen projectes ja publicats amb anterioritat, com és el cas de l'autor d'Omni (2023) el qual ha publicat per altres editorials com Specula, Penguin-Random House, Cruïlla i Saga i, finalment, ha escrit el darrer llibre de la col·lecció de Delictes Juvenils.

Altres autors d'aquest grup són Empar Fernández, autora de *Som uns pringats* (2021), que ha publicat diversos llibres de novel·la negra i història, però és la primera vegada que escriu novel·la juvenil. Un cas semblant és el de Jordi Casals, autor de *Fes picar els anells* (2021) i Ramona Solé, autora de *Quan la boira ens cobreixi* (2022) els quals, malgrat haver publicat novel·les d'adults, s'estrenen en la literatura juvenil amb aquestes propostes. Per contra, trobem el cas de Toni Cotet, autor de *Joc de nit* (2022) i *Il·lusions trencades* (2020) que és autor de vuit novel·les juvenils abans d'aquestes.

En el segon grup hi trobem tres autores molt joves i amb menys o cap experiència en l'àmbit de la literatura juvenil. En primer lloc, hi trobem Maria Ripoll, autora d'*El que no veus* (2022) la qual només amb vint-i-tres anys escriu la seva segona novel·la; en segon lloc, Aina Huix, autora d'*Entre nosaltres* (2020) va escriure la novel·la mentre cursava segon de batxillerat i no tenia experiència prèvia com a escriptora. Finalment, Èlia Espinosa és l'autora de *Cartes a Shakespeare* (2021) i va escriure la novel·la tot fent el treball de recerca a segon de batxillerat, però mai havia escrit literatura abans.

Cal observar, doncs, l'efecte que comentava Rubín (2023) durant l'entrevista i és que la novel·la negra està de moda i actualment hi ha molts escriptors d'altres gèneres que s'inicien en el negre per aquesta raó i també per la nova concepció que se li atorga. Dels autors de la col·lecció escollida, en trobem forces que són nous en aquest gènere, així com n'hi ha que s'estrenen en literatura juvenil.

4.2 Estructura externa

La majoria de les novel·les de la col·lecció estan organitzades per capítols. Hi ha novel·les de vint-i-set capítols, com per exemple, *Fes picar els anells* (2021) i d'altres de molts menys; *Som uns pringats* (2021) té catorze capítols. Aquests capítols a vegades

s'estenen de forma regular al llarg de la història i, en canvi, en altres novel·les són irregulars i podem trobar extensions variades.

Hi ha llibres els quals el nom dels capítols són inexistents i hi apareix tan sols un número, com passa a *Cartes a Shakespeare* (2021). D'altres, que tenen un número i un nom que resumeix de què anirà el capítol, com ara a la novel·la *Quan la boira ens cobreixi* (2022) i d'altres que opten per separar els capítols en parts (noms de la setmana) i cada fragment d'aquesta part amb el nom del narrador intradiegètic en què se centrarà *Entre nosaltres* (2020).

La mitjana de les pàgines és de 160. La novel·la més curta és *Joc de nit* (2022) amb 125 pàgines i la més llarga, la primera que es va publicar en aquesta col·lecció *Entre nosaltres* (2020). Així doncs, podem concloure que l'extensió és més aviat extensa. Després de fer la lectura i valorant el resultat de la recepció podem pensar que no es tracta de lectures àgils en alguns casos.

4.3. Punt de vista narratiu i personatges

En algunes novel·les cada capítol adopta el punt de vista de cadascun dels protagonistes, com per exemple, *Joc de nit* (2022), en què el narrador és intradiegètic (Prof. Coromina. Generalitat de Catalunya., s/a). En altres, en canvi, el narrador és extradiegètic i els capítols estan escrits des d'un narrador omniscient, com és el cas de *Cartes a Shakespeare* (2021). En aquesta novel·la, tanmateix, el narrador adopta gairebé sempre el punt de vista de la protagonista, excepte en un capítol en què s'expliquen els sentiments del coprotagonista i no queda clar si es tracta d'un error de coherència o d'una llicència volguda de l'autora.

S'observa «la regla del jo» en quasi tots els relats de la col·lecció, però en especial en els relats amb narrador intradiegètic en els quals s'intenta la fusió del personatge amb el narrador (imitant l'adolescent), la qual cosa facilita la confiança i la identificació (Lluch G. , 2010, p. 116-117).

Les característiques dels personatges principals són variables, però tots tenen una edat d'entre dotze i disset anys, són i viuen els conflictes típics de l'etapa, almenys en un moment inicial de la història. Mentre que els joves de *Joc de nit* (2022) estan emocionats per fer una tancada a l'escola i jugar a jocs cooperatius tota la nit sense els pares, els joves de *Som uns pringats* (2021) fan pinya perquè els abusadors de la classe no els molestin. La protagonista d'*El que no veus* (2022) viu un any d'intercanvi a Itàlia i allà s'enamora per primera vegada. Encara que també hi ha casuístiques més concretes i poc usuals, com és el cas dels protagonistes d'*Il·lusions trencades* (2020) que s'enfronten a un canvi de domicili per un possible fitxatge d'un club esportiu de primera divisió; o la protagonista d'*Omni* (2023), que viu en un orfenat perquè algú va assassinar els seus pares; la jove de *Cartes a Shakespeare* (2021) viurà una situació similar: treballa a una cafeteria d'Anglaterra i és orfe de pares, quan apareix el primer

punt de gir. Com deia l'editor Moreno (2023), cal que l'investigador sigui un jove com el mateix lector perquè fa que entri molt més ràpid a la història, de manera que fa la història més propera al seu públic diana.

Quan l'acció dramàtica arranca i algun element pertorba la calma dels protagonistes, en general, actuen d'acord amb la seva edat. Els personatges d'*Il·lusions trencades* (2020) s'espanten i deixen que la policia investigui l'assassinat així com els joves d'*Entre nosaltres* (2020), que continuen vivint les seves vides mentre la policia fa la seva feina. No obstant això, trobem protagonistes atrevits i valents que assumeixen la investigació o la persecució de les pistes ells/es mateixos/es. És el cas dels protagonistes d'*Omni* (2023), *Cartes a Shakespeare* (2021), d'*El que no veus* (2022) i *Quan la boira ens cobreixi* (2022).

Tots els personatges de la col·lecció (antagonistes i policies també) s'expressen en català, malgrat l'apunt que fa Benavente (2013) a l'entrevista amb Villalonga (2013:103) sobre el rebuig del català en el gènere negre des d'un punt de vista de la versemblança social. Els personatges no mostren cap dialecte ni idiolecte, però sí que canvia el lèxic segons l'edat del personatge.

Així doncs, podem concloure que els protagonistes de la col·lecció *Delictes Juvenils* són de la mateixa edat que el seu públic diana, però alguns estan dotats d'una capacitat per a resoldre els misteris i altres l'aprenen en el transcurs de la història la qual cosa els fa arribar a bon port.

4.4 Trames i punts de gir

Pel que fa a l'estructura interna de les novel·les s'ha de dir que la majoria són cronològiques lineals, però alguna no és fidel a aquesta estructura fins al final. Per exemple, *Il·lusions trencades* (2020) i a *Entre nosaltres* (2020) es produeixen analepsis internes homodiegètiques completives (Prof. Coromina. Generalitat de Catalunya., s/a) i apareix amb la funció de resoldre el misteri, ja que deixa veure a l'espectador el que realment ha passat amb la mort del jove. Aquesta estratègia narrativa resulta pràctica per tal de poder assabentar a l'espectador la raó real de la mort del noi, malgrat que la resta de personatges ho ignorin.

Segons la *Poètica* d'Aristòtil (2004) el plantejament de la història ha d'establir la gran pregunta dramàtica, per tant, en el cas de les novel·les de misteri és quan s'introdueix la història i un fet (sovint delictiu) que altera la calma. En el nus, doncs, l'investigador trobarà obstacles que li dificultaran la resolució del misteri, com a resultat, el conflicte principal creixerà i la tensió també. Per acabar, en el desenllaç apareix la crisi, la resolució del misteri (clímax) i la tornada a la calma a favor de l'ordre social i la justícia (Harris, 2003:96-105). Els punts de gir són el que fan avançar la història i també el que mantenen les preguntes obertes durant tota la història (Sánchez-Piñol, 2021: 84).

Aquests punts de gir són de diferent severitat i freqüència a les diferents novel·les: mentre que *Quan la boira ens cobreixi* (2022) és la sospita que ha desaparegut una anciana de casa seva (la qual cosa sacseja les vides dels tres joves protagonistes, però no afecta la seva seguretat), en el cas d'*Omni* (2023) és la mort de l'advocat de la família que indica que la protagonista corre perill de mort; això també ocorre a *Cartes a Shakespeare* (2021), en què la protagonista es veu obligada a capgirar per complet la seva situació i marxar d'allà on viu perquè ha d'atendre a una missió de vida o mort.

Els segons i tercers punts de girs de les novel·les es troben en moments diversos de les històries i són de variable intensitat. A *El que no veus* (2022) la protagonista descobreix que tenen un home segrestat al soterrani i després que la família pertany a la màfia i, encara més tard que el seu xicot també; aquesta trama està plena de punts de girs que es reparteixen en el relat de forma equitativa i les preguntes dramàtiques van variant al llarg de la història. En el cas d'*Il·lusions trencades* (2020) el punt de gir final és la revelació de la causa real de la mort del noi: un atac de cor.

Altres punts de girs finals curiosos o inversemblants són, per exemple, quan desapareix el coprotagonista de *Cartes a Shakespeare* (2021), la protagonista es desperta a casa després d'una elisió temporal de dos dies i el final queda obert. D'aquesta manera, l'autora no deixa clar si la història ha estat tota somniada o real. Igualment, a la novel·la *El que no veus* (2022) també apareix al final aquesta elisió d'acció i la història avança endavant en el temps, quan la protagonista ja és fora de perill i explica en pretèrit com va marxar d'Itàlia i va escapar de la màfia.

Joc de nit (2022) és de les poques novel·les de la col·lecció que té més d'una trama simultània: mentre que els protagonistes passen proves per superar el joc de nit, els monitors cerquen un tresor que està enterrat a l'escola i, l'antagonista s'ha esmunyit també dins l'edifici per fer-se una transfusió de sang amb una de les protagonistes. La trama múltiple queda resolta al final i resulta un final creatiu perquè aporta coherència a la ficció i uneix tots els personatges, ambients, la veu i tot l'entorn al voltant de la seva força organitzadora (Harris, 2003:90).

Les novel·les que tenen una sola trama, però, no queden enrere. Els protagonistes de *Quan la boira ens cobreixi* (2022) no queden conformats quan saben on estan els ancians que la immobiliària segresta, sinó que se n'enduen un perquè pugui testificar: és a dir, l'acció es desencadena de manera ascendent i així augmenta la tensió dramàtica; i culmina en forma de final feliç com és d'esperar en aquest tipus de literatura juvenil. De fet, aquests tipus de novel·les plantegen una sola pregunta dramàtica directa (Harris, 2003:90) en la qual està connectada amb tots els altres elements de l'obra (personatges, espais, context) i en aquest cas és: els joves podran alliberar els avis segrestats? Al final del relat es mostra que sí.

Som uns pringats (2021), per contra, la pregunta dramàtica no és gaire clara ni directa (en Rosendo aconseguirà plantar cara als agressors?), però no queda clar si la pregunta vertadera és aquesta o quelcom més profund, ja que és un personatge complex. També

podria ser: «en Rosendo assolirà millorar la seva autoestima?» O, com que el text fa molta referència a la situació familiar que és el que l'ha portat a una autoestima baixa, podríem pensar que la pregunta seria: «els pares d'en Rosendo, finalment, deixaran de canviar-lo d'escola?» El cas és que aquesta història no té un delictes (o primer punt de gir) que calgui resoldre, el fet de poder combatre als agressors és un objectiu del protagonista, no pas quelcom a resoldre, però sí que existeix una resistència per tal d'assolir-ho per part dels diferents antagonistes (Harris, 2003, p. 96).

Així doncs, podem dir que el misteri de les trames és diferent en cada novel·la. Hi ha tres llibres que des del primer moment generen preguntes causals (qui va matar a...?) i de suspens (com ho va fer?): *Entre nosaltres* (2020), *Il·lusions trencades* (2020), *Omni* (2023) que s'acaben responent al desenllaç de la història (Lodge, 1998: 60) i es manté mitjançant una constant d'indicis, pistes i dades desconcertants.

Les altres novel·les plantegen preguntes dramàtiques alternatives, encara que sovint també mantenen la tensió dramàtica fins al final.

5. La recepció literària per part del públic juvenil: *Cartes a Shakespeare*

El dia 9 de maig de 2023 vaig tenir l'oportunitat de conduir un club de lectura juvenil a la Llibreria l'Altell de Banyoles sobre *Cartes a Shakespeare* (2021), un dels títols de la col·lecció estudiada.

Aquests clubs habitualment els condueixen Irene Tortós-Sala, propietària de la llibreria, i la professora Maria Masgrau, les quals també van participar en la sessió. Els joves assisteixen a l'activitat de manera voluntària i es poden considerar lectors experts. Aquell dia van assistir-hi cinc joves (quatre noies i un noi). Si bé es tracta d'una mostra reduïda de participants, la sessió serveix per abordar la recepció crítica de la novel·la i incorporar la perspectiva del seu públic potencial: els joves.

Les opinions dels joves van ser transcrites i se sistematitzen a continuació de manera anonimitzada. L'autora fou convidada al club, però no hi va poder assistir i va respondre preguntes a posteriori.

S'ha d'aclarir que una de les participants va afirmar no havia acabat el llibre per falta d'interès.

Els joves consideraven que la protagonista de la novel·la és valenta i capaç de resoldre els obstacles que se li presenten, malgrat que no concordes que visqués a Anglaterra i tingués un nom català. Van sentir empatia per aquesta protagonista, segurament, perquè pertany a la mateixa classe social que la majoria dels lectors i també té una edat no gaire llunyana a la seva (Cancelas, 2008:124).

Pel que fa al nus de la història, és a dir, la resolució de les pistes, no els va convèncer que es basessin en literatura, ja que se'ls feia impossible de resoldre, per tant, es trencava l'efecte de pols intel·lectual entre l'autor i el lector/a (Villalonga, 2013:66) i, d'altra banda, tampoc es van sentir prou encuriosits per investigar res sobre les dades literàries que anaven apareixent. Malgrat la temàtica, els joves van opinar que la resolució de les proves es feia massa ràpidament i quasi no tenien temps a poder analitzar-les, que l'acció ja passava al repte següent. A més, alguns enigmes no tenen una lògica interna com per exemple, en el cas d'una pista codificada. Així, el lector no pot jugar a resoldre els enigmes. Per una banda, doncs, segons Harris (2003) fa que el lector no pugui gaudir del tot de la trama i també els manca la sensació de coherència en la ficció: no queden ben connectats els personatges, els ambients, la veu i tot l'entorn de la història. D'altra banda, el lector queda perdut en la resolució de la pregunta dramàtica.

Els joves tenen la sensació que estan transcorrent aventures i molta acció (Cancelas, 2008, p. 124): «jo crec que és una història on passen moltes coses tota l'estona». Així doncs, els va semblar que els canvis d'escenaris eren interessants, ja que anaven coneixent a diferents personatges i escenaris d'Anglaterra.

Pel que fa a la resistència dels antagonistes els joves comenten que no hi ha uns antagonistes prou definits i afegeixen que és lleu a estones. Per tant, s'interromp el procés interactiu d'assaig-error pel que fa al descobriment del culpable (Cancelas, 2008:122-123), de fet una jove comenta: «a moments t'oblides que hi són». Així doncs, els personatges avancen per la història amb el ritme de les pistes, però el misteri i el risc no els ha semblat del tot elevat.

Els joves avancen que en cap moment han sentit la necessitat d'haver de resoldre cap misteri (Lodge,1998: 60) i per això l'interès per la causalitat ha minvat.

Expliquen que a la relació d'amor entre els dos protagonistes no hi han parat gaire atenció, malgrat fer-los la pregunta explícitament. Diuen que els personatges queda clar que s'enamoren, però que aquesta qüestió no els interessa gaire, encara que aquesta subtrama no els molesti. Com dèiem, el gènere permet la hibridació amb altres, en aquest cas, el caire romàntic ha abraçat molta part de l'acció (Villalonga, 2013:49).

Pel que fa al llenguatge, una de les participants fa una intervenció interessant: «a vegades expliquen les coses i prou, però no hi entren del tot». La jove intenta fer entendre que els sentiments i emocions s'expliciten, però no s'aconsegueix que els lectors també els sentin.

Per acabar, va sortir la possible implicació de l'amiga de la protagonista amb els antagonistes, una possibilitat que l'autora no aclareix en el final de la lectura, per tant, és una qüestió que queda oberta. Els joves, però, sí que diuen que hagués estat interessant que aquesta hipòtesi fos real: «no queda clar si la Júlia ha ajudat a l'agència dels dolents a fer que atrapessin a la Margo, però hagués molat». La jove que va fer aquesta aportació va mostrar-se decebuda perquè no va obtenir la verificació i la resta del grup hi va estar d'acord.

Així doncs, podem veure com aquesta qüestió transgredeix l'ètica del gènere, ja que, segons Cancelas (2008: 122-123) el gènere negre ha de tenir un final desconcertant i, sobretot, ha de prevaldre la justícia o l'ordre social per damunt del mal. En aquesta novel·la, en canvi, trobem que alguns culpables poden quedar sense assenyalar i fa que el lector es pugui sentir estafat.

Altrament, com comenta Harris (2003), cal que la pregunta dramàtica quedi contestada al final del relat i en aquest cas seria: «la Margo aconseguirà resoldre totes les proves i romandrà viva?» Aquesta pregunta queda resposta amb un «sí», però apareix una segona pregunta, que podem considerar un tipus de *midpoint* segons Sánchez-Piñol (2021) a la meitat del relat que queda en suspens i és el que ha generat la frustració dels joves del club: «i qui ha traït a la Margo i ha provocat que els antagonistes la localitzessin i perseguissin?».

Conclusions

Arran d'aquesta recerca, podem dir que el gènere negre i juvenil té unes característiques interessants que poden fer que els joves no lectors s'apropin a la lectura per primer cop, sempre que els relats mantinguin les característiques pròpies del gènere:

- Mantenir la tensió alta en tot moment.
- Fer un bon ús dels punts de gir per tal de mantenir la tensió de la pregunta dramàtica i de les altres preguntes dramàtiques que es presentin durant el relat.
- Proposar proves al llarg del nus de la història que siguin comprensibles i properes pel públic diana.
- Crear una atmosfera que al jove lector li sigui propera i familiar: crear personatges amb vides similars a la del públic diana, referir-se a espais coneguts, crear situacions properes als lectors, etc.
- Crear uns antagonistes potents i que oposin una forta resistència a la consecució dels objectius del/s protagonista/es.
- Crear subtrames que es resolguin, igualment, en el final de la història.
- Proposar uns finals que responguin les preguntes dramàtiques principals (o aquelles que es presenten en altres moments del relat) i que aquests siguin originals i inesperats.
- Recórrer a l'humor per tal de poder alleugerir la càrrega dramàtica de la història.
- Fer ús del didactisme per tal de prendre la novel·la com a eina d'educació.

Podem dir que l'editorial de Delictes Juvenils no fa un ús ortodox de tots aquests trets de gènere, més aviat podem dir que prioritza aspectes perifèrics. Segons la seva opinió, el que valoren més els joves de la literatura negra juvenil és:

- Crear els personatges que siguin potents i propers a la realitat dels lectors: els tipus d'edat, activitats diàries, problemes quotidians, relacions amb els altres, etc. No és estrany trobar, doncs, en les seves històries joves que van a l'institut i que es relacionen amb els seus amics dins aquest ambient.
- Crear les històries amb acció i amb canvis d'espai i temps per tal que el públic no s'avorreixi. L'editorial valora que els joves d'avui dia volen que passin moltes coses en els relats perquè no desconnectin de la lectura o l'abandonin.
- Proposar una gran varietat temàtica entre les diferents històries perquè cada jove amb el seu gust pugui trobar la seva lectura apropiada.
- Crear una biblioteca pròpia: l'editor transmet que és important que els joves sentin que estan creant quelcom només seu amb l'adquisició dels llibres, per tal que s'animin a continuar llegint-los.
- Fer ús del didactisme, malgrat que per a l'editorial aquest tret ha de ser subtil i no s'ha de mostrar gaire. No obstant això, Delictes juvenils està plena d'aquests trets, podríem dir que en quasi totes les novel·les. Trobem casos d'inclusió de persones amb síndrome de *down*, persones immigrants, fraternitat, el rebuig a l'assetjament escolar, etc.

- Crear capítols que deixin al lector amb intriga, de manera que el lector vulgui continuar llegint fins a arribar al final.

No obstant això, hem d'aclarir que dins de la col·lecció hi ha diferents tipus de novel·la les quals estan pensades per públic d'edat diferent.

A més, hi ha novel·les més fidels a l'estructura i les característiques del gènere negre i n'hi ha que quasi no es podrien catalogar com a tal.

La fusió del gènere negre amb altres gèneres (com el romàntic o la ciència-ficció, com hem vist en aquesta col·lecció) és benvingut pel públic juvenil.

Delictes Juvenils aposten per lectures àgils en què els diàlegs prenguin un pes important en el cos de la història i fugen de les descripcions massa feixugues i dels narradors complexos. Una altra estratègia -per atreure públic juvenil- és el narrador homodiegètic per tal que la veu narrativa es fusioni amb els personatges i creï un apropament més gran amb el públic juvenil.

Queda clar, doncs, que el gènere negre està en auge arreu del món, i també a Catalunya, perquè és un tipus de lectura atractiva per la tensió que sol generar i també per la denúncia social que pot mostrar. Els autors han trobat en aquest gènere un pretext per tractar temes socials i altres qüestions mundanes i la col·lecció de llibres Delictes Juvenils no n'ha estat una excepció: en les històries trobem temes de soledat, enveja, ràbia, addiccions, etc. entre els joves protagonistes que han enriquit les històries i les han apropiat al gran públic.

A tall de valoració personal, cal aclarir que la col·lecció Delictes juvenils està fidelment compromesa en el gènere negre en català -vegem que en qüestió de tres anys han engegat aquesta col·lecció que ja compta amb 9 títols-.

Totes les novel·les que han fet són en llengua catalana, malgrat la resistència que té aquesta llengua pel públic diana, la col·lecció s'apropa al públic jove sense cap prejudici lingüístic ni social. És per això també, que creiem que és una bona contribució a la LiJ contemporània perquè fa un retrat força complet a la societat jove dels nostres temps. Potser caldria que també apostés per acabar d'interpel·lar alguns sectors socials que no han quedat recollits en les històries: potser personatges d'ètnies més marginals o persones immigrades per tal de poder recollir la totalitat de les característiques socials.

La col·lecció, però, resulta interessant perquè es mostra diversa quant a la temàtica d'un públic amb gustos canviants i diversos. A més, les històries solen ser breus, concises i concretes. Alguns finals podrien ser més imprevistos i algunes trames podrien tenir més tensió, però el caràcter social de les històries és potent.

Bibliografia:

- Aristóteles. (2004). *La poética*. Madrid: Alianza editorial.
- Camps, M. (16 de març de 2023). *Milions de lectors a Wattpad, la plataforma que publica el que escriuen els joves*. Obtenido de Catalunya migdia: <https://www.ccma.cat/catradio/catalunya-migdia/wattpad-la-plataforma-de-lectura-que-esta-triomfant-entre-els-joves/noticia/3218176/>
- Cancelas, L. (2008). *Reivindicando para Agatha Christie un espacio en la LIJ*. Obtenido de Universidad de Cádiz: <file:///C:/Users/N%C3%BAria/Desktop/GRAU%20DE%20LLENGUA%20I%20LITERATURA%20CATALANES/TFG/Dialnet-ReivindicandoParaAgathaChristieUnEspacioEnLaLIJ-3002651.pdf>
- Catalunya Ràdio. (16 de març de 2023). *Així és Wattpad, el fenomen literari entre adolescents*. Obtenido de TV3 a la carta: <https://www.ccma.cat/tv3/alacarta/programa/aixi-es-wattpad-el-fenomen-literari-entre-adolescents/video/6209418/>
- Diputació de Barcelona. (s/a). *Fons especials*. Obtenido de Gènere negre i policíac: http://www.bibliotequeslh.cat/851986_1.aspx?id=1
- Diputació de Barcelona. (s/a). *Gènere negre*. Obtenido de Biblioteca Sant Antoni-Joan Oliver: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/bibjoanoliver/ca/canal/genere-negre>
- Diputació de Barcelona. (s/a). *Gènere negre*. Obtenido de Biblioteca Montbau-Albert Pérez Baró: <https://ajuntament.barcelona.cat/biblioteques/bibmontbau/ca/canal/genere-negre>
- Harris, D. (2003). Trama: una cuestión de enfoque. En A. (. Gotham Writers' Workshop. Steel, *Escribir ficción. Guía práctica de la famosa Escuela de Escritores de Nueva York* (págs. 85-119). Barcelona: Alba Editorial, s.l.u.
- Llibres del delictes. (12 de març de 2014). *Superant la figura del detectiu*. Obtenido de Llibres del delictes: <https://www.llibresdeldelictes.com/2014/03/superant-la-figura-del-detectiu/>
- Llibres del delictes. (10 de desembre de 2015). *La manca de lectors*. Obtenido de Llibres del delictes.: <https://www.llibresdeldelictes.com/2015/12/la-manca-de-lectors/>
- Lluch, G. (., Gil, E., MArtín, J., Morduchowicz, R., Arellano, G., & Cerrillo, P. (2010). Introducció. Un nou lector, una nova lectura, uns nous formats. En G. Lluch, *Las lecturas de los jóvenes* (págs. 7-12). Rubí: Anthropos.
- Lluch, G. (2010). Las nuevas lecturas deslocalizadas de la escuela. En G. (. Lluch, E. Gil, J. MArtín, R. Morduchowicz, G. Arellano, & P. Cerrillo, *Las lecturas de los*

- jóvenes. Un nuevo lector para un nuevo siglo.* (págs. 105-128). Rubí: Anthropos Editorial.
- Lodge, D. (1992). *L'art de la ficció*. Barcelona: Empúries.
- Malverde, H. (2010). *Guía de la novela negra*. Madrid: Errata naturae editores.
- Martín, J. (2010). Jóvenes: entre la ciudad letrada y el mundo digital. En G. (. Lluch, E. Gil, B. Martín, R. Morduchowicz, G. Arellano, & P. Cerrillo, *Las lecturas de los jóvenes. Un nuevo lector para un nuevo siglo.* (págs. 39-58). Rubí: Anthropos Editorial.
- Portell i Ruiz. (2019). Lescutes obligatòries vs lectures per plaer. En J. Portell, & G. Ruiz, *Adolescents i lectura: el binomi fantàstic* (págs. 47-49). Barcelona: Publicacions l'Abadia de Montserrat.
- Portell i Ruiz. (2019). Qui acompanya els nostres fills en la lectura? En J. Portell, & G. Ruiz, *Adolescents i lectura: el binomi fantàstic*. Barcelona: Publicacions l'Abadia de Montserrat.
- Portell, J., & Ruiz, G. (2019). Dimensió cultural i antropològica de l'adolescència. En J. Portell, & G. Ruiz, *Adolescents i lectura: el binomi fantàstic* (págs. 30-33). Barcelona: Abadia de Montserrat.
- Portell, J., & Ruiz, G. (2019). Lectura i adolescents. En J. Portell, & G. Ruiz, *Adolescents i lectura: El binomi fantàstic o com acostar, treballar i promocionar la lectura entre joves.* (págs. 35-52). Barcelona: Publicacions Abadia de Montserrat.
- Prof. Coromina. Generalitat de Catalunya. (s/a). *Apunts bàsics i provisionals de teoria i crítica literària*. . Obtenido de Adaptació i traducció de les obres de Gérard Genette: "Discours du récit", dins de Figures III, Paris Éditions du Seuil, Poétique, 1972, p. 65-282. Nouveau discours du récit, París: Éditions du Seuil, 1983. : <http://www.xtec.cat/~xcoromin/lite/teoria.html>
- Sánchez, A. (15 de novembre de 2016). *Institut Narcís Monturiol*. Obtenido de 2n d'ESO a la Biblioteca de Montbau Albert Pérez Baró: <https://agora.xtec.cat/iesnarcismonturiol/general/2n-deso-a-la-biblioteca-de-montbau-albert-perez-baro/>
- Sánchez-Piñol, A. (2021). *Les estructures elementals de la narrativa*. Barcelona: La Campana.
- Villalonga, A. (2013). *Les veus del crim*. Barcelona: Alrevés.
- Wattpad. (s/a). *Hi, we're Wattpad*. Obtenido de The world's most-loved social storytelling platform: <https://www.wattpad.com/>

Annex 1: Preguntes de les diferents entrevistes

Entrevista a l'editor de llibres del delict

21 de febrer 2023 a les 17.00h

Preguntes generals de la col·lecció:

Orígens i raó de ser de la col·lecció:

1. D'on neix el projecte de fer una col·lecció juvenil? I, sobretot, per què de novel·la negra?
2. Quins/es col·leccions de referència teníeu quan va començar? Són d'origen català o estranger? Ara que la col·lecció està començada, en què es diferencia el vostre projecte?
3. Creieu que la literatura catalana i juvenil de gènere negre és un gènere explorat a fons? Què hi trobàveu a faltar, abans de començar la col·lecció l'any 2020?
4. Pel que fa a la polifonia d'autors, creieu que aquest tret us caracteritza com a col·lecció? Per què? Quins avantatges i quins inconvenients us proporciona això?

Criteris de tria dels títols de la col·lecció:

5. Quins són els criteris (principals, secundaris...) que feu servir per a seleccionar els originals que us envien per a ser publicats en aquesta col·lecció?
6. La trama és un element important en aquest gènere. Prioritzeu els originals on la trama sigui d'alguna manera determinada? Descarteu alguns tipus de trames en concret?
7. El factor sorpresa és el darrer punt de gir d'una història d'intriga i la culminació de la història. Creieu que els vostres títols donen importància a aquest factor?
8. Teniu alguna premissa més (nombre de personatges principals en concret, ambientacions, problemes secundaris...)?

Públic adolescent:

1. Per què creieu que la novel·la negra pot interessar als joves i adolescents actuals?
2. Pel fet de ser literatura juvenil, en general, creieu que és important que tingui alguns elements facilitadors? Per exemple...
 - Ha de tenir pocs personatges en cada història? Com creieu que ha de ser un personatge principal d'una història juvenil?
 - Conflicte del personatge principal ha de ser molt complex?
 - Quin paper espereu que hi juguin els personatges secundaris?
 - Creieu que és important que tinguin trama pròpia o que enriqueixin la principal?
3. L'ambientació d'una història de literatura juvenil creieu que ha de ser propera al lector/a? Per què? Creieu que la versemblança ajuda a empatitzar al lector?

4. Quina recepció ha tingut, per part dels joves, la vostra col·lecció? Com ho avalueu (a través de les còpies venudes, presentacions, xarxes...)?
5. La col·lecció em va cridar l'atenció perquè és força nova. Amb quines dificultats es topa la vostra col·lecció a l'hora d'arribar al seu públic potencial?

Preguntes de gènere negre juvenil

11. Com enteneu l'estat actual del gènere negre? Creieu que ha evolucionat gaire des d'escriptors antics però pioners com Agatha Christie? Quines línies d'innovació heu palpat més? És a dir, com hem arribat als nostres dies?
12. Què creieu que aporta aquest gènere de forma idiosincràtica?
13. Avui en dia, els investigadors, a vegades, ja no són policies. Què en creieu d'aquest tema?

Preguntes específiques sobre la col·lecció

18. Tot sovint s'ha barrejat el gènere negre amb d'altres (com per exemple, la ciència-ficció o el terror o la romàntica). Què n'opineu? N'he vist exemples en el títol "Fes picar els anells", "Cartes a Shakespeare", "Il·lusions trencades" o "Entre nosaltres". Creieu que són propostes agradoses pels joves lectors?
19. M'he fixat que, en alguns títols, els investigadors són els mateixos joves protagonistes: "Quan la boira ens cobreixi", "Cartes a Shakespeare", per exemple. Creieu que el fet de convertir l'investigador en un igual del lector/a ajuda a empatitzar-hi?
20. Malgrat ser una col·lecció de gènere negre, no he trobat gaire sang, mort, assassins ni violència gaire sovint. És per algun dels criteris de la col·lecció? Creieu que aquests elements s'han de mostrar continguts segons el tipus d'edats on ens dirigim?
21. El títol "Joc de nit" trobo que li fa un homenatge a la "recerca típica de pistes", perquè mentre els joves juguen a un joc de cercar pistes, l'acció avança. Creieu que l'acció de les lectures basades en la resolució de pistes és el que manté la intriga d'algunes històries? Aquest element el vaig trobar, sobretot, a "Quan la boira ens cobreixi" o en "Cartes a Shakespeare". En canvi, en d'altres, les pistes es resolen soles com a "Il·lusions trencades" fent un canvi cronològic de la trama. Quin dels dos sistemes creieu que està més ben acceptat pels lectors/es?
22. Malgrat cercar-ho a l'estructura interna i externa, no acabo d'entendre que "Som uns pringats" estigui en aquesta col·lecció catalogada com a gènere negre. Pel meu entendre, la vaig trobar més una història social o psicològica on un adolescent li costa comunicar-se amb el seu entorn proper. Quins elements de novel·la negra creieu que té?
23. Els problemes de socialització dels joves es fa present en diverses històries ("Som uns pringats", "Quan la boira ens cobreixi", "Entre nosaltres") és per a mostrar versemblança? Es tracta de fer una crítica social? Es busca fer reflexionar al/la jove sobre aquest tema?

24. Pel que fa al paper dels enemics (o als impediments per aconseguir els objectius dels protagonistes), creieu que han estat treballats severament? És a dir, creieu que impedeixen realment als protagonistes aconseguir el que es proposen? Posem com a exemple, la novel·la “Cartes a Shakespeare”, on hi ha una entitat que els impedeix aconseguir resoldre el misteri perquè els persegueix o “Fes picar els anells” on passa quelcom similar.

Entrevista Biblioteca Montbau – Albert López Baró

9 de març de 2023 a les 17.00h

El gènere negre com a camí:

9. D'on neix el projecte de fer una biblioteca especialitzada en novel·la negra? Hi havia una necessitat social?
10. Com estava el panorama literari d'aquest gènere quan vàreu començar? Treballàveu amb editorials de referència? Quines eren? N'hi havia gaires de catalanes i/o espanyoles?
11. Creieu que la literatura catalana de gènere negre és un gènere explorat a fons? Creieu que en aquest moment en concret experimenta un moment àlgid, o bé de crisi?
12. Teniu un públic concret des de que us vàreu especialitzar? Quina franja d'edat creieu que té més tirada en aquest gènere? Per què creieu que això és així?
13. Teniu algun públic diana on us agradaria que arribés més la tasca que feu a la vostra biblioteca? Quina franja d'edat és i per què?
14. Com enteneu l'estat actual del gènere negre? Creieu que ha evolucionat gaire des d'escriptors antics però pioners com Agatha Christie? Quines línies d'innovació heu palpat més? És a dir, com hem arribat als nostres dies?
15. Què creieu que aporta aquest gènere de forma idiosincràtica?
16. Avui en dia, els investigadors, a vegades, ja no són policies. Què en creieu d'aquest tema?

Criteris de tria dels títols:

17. Quins són els criteris (principals, secundaris...) que feu servir per a seleccionar els llibres que us envien de les editorials?
 1. Quin pes tenen les crítiques literàries en aquesta tria? I les crítiques del públic lector? Prioritzeu alguns/es autors/es en concret?
 2. Quines altres variables tenen cabuda en aquesta elecció?
 3. La trama és un element important en aquest gènere. Prioritzeu els originals on la trama sigui d'alguna manera determinada? Descarteu alguns tipus de trames en concret?
18. Quin és el procés el qual passa un llibre des de que surt publicat fins que l'accepteu al catàleg de la biblioteca? Hi ha algun mètode que permeti tenir un llibre “a prova” un quant temps i, si no és demanat, es descarta del catàleg?

Públic adolescent:

6. Per què creieu que la novel·la negra pot (o no) interessar als joves i adolescents d'avui en dia?
7. Els joves que venen, què solen demanar més (romàntica, manga, negra, ciència ficció...)? Com ho avalueu (quin mètode feu servir per a les estadístiques)?
8. Pel que fa a la literatura juvenil, en general, creieu que és important que tingui alguns elements facilitadors? Per exemple...
 - Ha de tenir pocs personatges en cada història? Com creieu que ha de ser un personatge principal d'una història juvenil?
 - El conflicte del personatge principal ha de ser molt complex?
 - Quin paper espereu que hi juguin els personatges secundaris?
 - Creieu que és important que tinguin trama pròpia o que enriqueixin la principal?
9. L'ambientació d'una història de literatura juvenil creieu que ha de ser propera al lector/a? Per què? Creieu que la versemblança ajuda a empatitzar al lector?
10. Quina recepció ha tingut, per part dels joves, la vostra biblioteca? Com ho avalueu (a través de les còpies venudes, presentacions, xarxes...)? Creieu que des de que us vàreu especialitzar heu aprofitat el gènere negre a nous lectors joves?
11. Hi ha alguna iniciativa de la biblioteca que tingui com a objectiu principal captar joves lectors de gènere negre? Quina? Com està organitzada? Està donant els resultats que esperàveu?
12. Em vàreu recomanar que fes el treball de la col·lecció de Llibres del delictes, juvenil. Per què em vàreu recomanar aquesta en concret? Quines potencialitats diríeu que proporciona? Quines debilitats diríeu que té?
13. Quins altres títols de gènere negre juvenil recomanaríeu? Per què?
14. Creieu que, en general, els joves que comencen a llegir gènere negre continuen llegint aquest gènere? Per què creieu que passa?
15. Quines influències creieu que tenen els joves per tal d'escollir un llibre/ autor/ col·lecció en concret?
16. Quins factors creieu que pot tenir un llibre que poden facilitar que el/la jove n'abandoni la lectura? I, per contra, que s'hi enganxi?

17. Sabeu què és el wattpad? Creieu que és una alternativa positiva a les lectures convencionals o, per contra, una amenaça? Per què?

Annex 2: Club de lectura juvenil

9 de maig de 2023 a les 16.30h

1. T'ha agradat el llibre? Què és allò que més t'ha agradat i el que menys? Sabries dir perquè?
2. Quant temps has tardat en llegir el llibre? Has pensat en deixar-lo a la meitat? Per què?
3. Sols llegir novel·les o relats de misteri? Quins? Per què?
4. En una escala de l'1 al 10, quin nivell de misteri creus que té aquesta història?
5. Què en penses dels personatges? Creus que t'han caigut bé? N'hi ha algun que creguis que sobra? Per què?
6. Un cop acabat aquest llibre, en llegiries més d'aquesta col·lecció? Per què?
7. Què me'n dius del final? Te l'esperaves? Creus que és un final bo per aquesta història?
8. Què t'ha semblat el llenguatge? Creus que ha estat fàcil d'entendre? Has necessitat el diccionari algunes vegades?
9. Li recomanaries el llibre a un amic? I a un amic que mai hagi llegit històries de misteri?
10. Creus que la història es podria millorar d'alguna manera?

Altres evidències gràfiques:

